

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde Afd. Deinze

---

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in augustus)

Uitgiftekantoor: Deinze 1

4^e jaargang nr. 1

FEBRUARI 1996

Verantwoordelijke uitgever:

Tony Vanhee

Reigerslaan 2

9800 Deinze

Hoofdredakteur: Demuyne Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogen

UITNODIGING VOOR DE VOLGENDE ACTIVITEITEN VAN DE VVF-DEINZE

Op donderdag 21/3/1996 van 20 uur tot 22 uur in de benedenzaal van de Stedelijke Bibliotheek, Markt, Deinze:

Seminaries met als centraal thema "OUD SCHRIFT":

1. De Franse Periode (Claude Gekiere)
2. De 18e eeuw (Tony Vanhee)
3. De 17e eeuw (Guido Demuyne)

Op dinsdag 7/5/1996 van 20 uur tot 22 uur in de benedenzaal van de Stedelijke Bibliotheek, Markt, Deinze in samenwerking met de Deinse Openbare Bibliotheek:

"DE BIBLIOTHEEK ALS HULPMIDDEL VOOR DE GENEALOG"

Bezoek aan het Deinse Stadsarchief:

Voortaan dient U zich bij een bezoek aan het stadsarchief eerst aan te bieden bij de Technische Dienst of bij de heer Van Cauwenberge.

MILITIEREGISTERS DRONGEN 1816-1839

In de militieregisters van Drongen (1816-1839) staan verscheidene inwoners uit het huidige Groot-Deinze, ze waren te Drongen ingeschreven en woonden er.

Nationale militie Drongen (1816) bij KB van 7 februari 1816

Albertus Joannes DE SCHEPPER, °Sint-Martens-Leerne 20.02.1797, wever, z.v. Carlos, wever en Maria Joanna VANHEULE, spinster.

Jacobus Franciscus VERSCHELDE, °Meigem 28.06.1797, landsman, z.v. Joannes Baptiste, landsman en Marie Rose BEYAERT.

Joannes Baptiste DE SCHEPPER, °Leerne 27.01.1796, wever, z.v. Carolus, wever en Maria Joanna VANHEULE, spinster.

Petrus Franciscus De Smet, °Leerne 16.03.1795, daghuurman, z.v. Joannes, daghuurman en Marie De Meyer.

Ironimus DE SCHEPPER, °Leerne 30.09.1793, wever, z.v. Carolus, wever en Maria Joanna VANHEULE, spinster.

Militie van 1817 tot 1839

1817 : Charles Louis LANDSGREVE, °Maria-Leerne 16.05.1798, wever, z.v. Jean, wever en Jeanne DHAENENS, spinster.

1818 : Pierre DE SCHEPPER, °Sint-Martens-Leerne 23.01.1799, wever, z.v. Charles, wever en Marie Jeanne VANHEULE, spinster.

1819 : Josse DEWEERD, °Sint-Martens-Leerne 02.01.1800, knecht, z.v. Joseph, wever en Marie Anne LOVAERT, overleden.

Jean Francois LANTGRAEVE, °Maria-Leerne 26.09.1800 landbouwer z.v. Jean, landbouwer en Jeanne Thérèse DAENENS, spinster.

1820 : Jean Baptiste VAN DE CASTEELE, °Deinze 22.12.1801, knecht, z.v. Pierre Joseph en Marie Jeanne DE SCHEPPER, beiden overleden.

1822 : Carolus Joannes VANDORPE, °Deinze 02.01.1789, metselaar, z.v. Petrus, overleden en Thérèse D'HONT, spinster. Hij was plaatsvervanger voor Carolus D'HAENENS in de 4e reserve.

1824 : Joannes Franciscus D'HAENENS, °Maria-Leerne 03.10.1805, dienstbode, z.v. Judocus, overleden en Joanna Catharina KNUUDE, spinster. 4e reserve.

1825 : Karel Lodewijk VERHELST, °Deinze 04.11.1796, dagloner, z.v. Petrus, overleden en Jacqueline STOBBELAERE, spinster. 6e reserve als plaatsvervanger van Karel DE VREESE.

1832 : Ange MEHUYS, °Wontergem 04.04.1809, wever, z.v. Charles Philippe, wever en Francisca VANDEN ABEELE. 10e Infanterieregiment.

KWARTIERSTAAT 64

1. HELEU Fernand
Hippoliet, Arthur
hoofdcontroleur van
het kadaster
°27.8.1929
x31.8.1955 met
Vanquickenborne
Olga Irma Georgette
°Astene 24.2.1928

2. HELEU
Herman Antoon
(genaamd Antoine)
°Deinze 13.6.1902
+Gent 4.2.1971
schoenhandelaar

xDeinze 14.9.1926

3. LAMBERT
Maria Amelia
°Deinze 14.12.1900
+Nukerke 22.6.1974
huishoudster

4. HELEU Victor
klompenmaker, later
schoenhandelaar
°Deinze 10.6.1864
+Ruisselede 1.11.1918
ten gevolge van een
bombardement gestor-
ven voor het vader-
land

xDeinze 20.7.1892

5. ARICKX Maria
kleermaakster
°Deinze 8.3.1859
+Deinze 31.10.1918
ten gevolge van een
bombardement gestor-
ven voor het vader-
land

6. LAMBERT Hippoliet
(genaamd Pol)
gareelmaker
°Deinze 27.9.1869
+Deinze 6.1.1947

xDeinze 4.5.1898

7. VAN HAUWAERT
Maria Hélène
(genaamd Lena)
huishoudster
°Vinkt 5.1.1872
+Deinze 29.10.1937

8. HEULEU Bavo
klompenmaker
°Deinze 29.3.1823
+Petegem 20.9.1902
xPetegem 26.1.1853

9. VAN WONTERGHEM Rosal
dienstmeid
°Olsene 10.9.1824
+Dentergem 2.1.1899

10. ARICKX Camilus
spoorwegwerkman
°Deinze 16.5.1822
+Deinze 14.6.1902
xDeinze 9.8.1854

11. DE COCK Amelie
dienstmeid
°Deinze 13.10.1818
+Deinze 20.2.1897

12. LAMBERT Jan Francies
(genaamd Frans)
gareelmaker
°Aarsele 14.8.1843
+Deinze 26.12.1927

xDeinze 8.5.1868

13. ONDERBEKE Amelie
vrouwenmutsenmaakster
°Deinze 3.4.1842
+Deinze 19.11.1919

14. VAN HAUWAERT Camilius
stoomtuigvuurstoker
°Vinkt 9.4.1840
+Deinze 30.12.1909

xVinkt 20.4.1868

15. DIERICKX Melania
huishoudster
°Aalter 8.5.1828
+Deinze 14.1.1907

AFKORTINGEN (5° kolom)

Aalt.=Aalter
Aar.=Aarsele
Gram.=Grammene
Kan.=Kanegem
Kr.=Kruishoutem
Lot.=Lotenhulle
Ma.=Machelen
Naz.=Nazareth
Pet.=Petegem a/d Leið
Wet.=Wetteren
Zev.=Zeveren
Zeverg.=Zevergem

16. HEULEU Jacobus
klompenmaker
°Nazareth 23.2.1781
+Deinze 29.3.1835
17. DE STAUTE Maria
°Petegem 15.12.1787
xDeinze 28.12.1808
+Deinze 19.7.1835
18. VAN WONTERGHEM Henri
Dagloner
°Olsene 1.4.1786
+Deinze 3.3.1853
19. TAILLIE Eugenie
°Wakken 29.6.1799
xOlsene 7.7.1824
+Olsene 15.11.1828
20. AERYKX Hypolitus
dienstknecht
°Petegem 29.5.1795
+Deinze 4.3.1837
21. DE RUYVER Maria Jac.
°Petegem 28.4.1791
xDeinze 14.2.1821
+Deinze 12.8.1863
22. DE COCK Ludovicus
metselaar
°Petegem 2.8.1771
+Deinze 14.3.1832
23. D'HONT Beatrix
°Ma. 27.9.1775
x
+Deinze 9.7.1861
24. LAMBERT Hypolitus
schoenmaker
°Tielt 4.5.1799
+Vinkt 5.11.1869
25. COLPAERT Marie Anna
°Kanegem 20.9.1799
xAarsele 14.5.1823
+Vinkt 12.3.1862
26. ONDERBEKE Pieter J.
timmerman-herberg.
°Deinze 14.8.1796
+Deinze 9.6.1883
27. VAN AUTREVE Beatrix
°Petegem 20.11.1801
xDeinze 9.5.1827
+Deinze 1.4.1891
28. VAN HAUWAERT Severin
wever
°Vinkt 11.1.1808
+Vinkt 26.6.1853
29. VAN LAERE Amelie
°Deinze 14.9.1802
xVinkt 6.8.1832
+Vinkt 27.5.1873
30. DIERICKX Franciscus
landsman-werkman
°Aalter 28.8.1797
+Aalter 9.9.1847
31. LOOTENS Maria Ther.
°Aalter 5.11.1794
xAalter 31.12.1823
+Aalter 8.5.1834
32. HEULEU Judocus dagloner
°Zeverg. 24.3.1743 +Naz. 8.8.1814
33. DE MULDER Maria Th. xxNaz. 12.10.1780
°Naz. 24.2.1757 +Naz. 7.3.1788
34. DE STOUTE Joannes Fr.
°Huise. 16.1.1762 +Pet. 20.8.1793
35. TERNEST Maria Th. xTielt 13.2.1787
°Tielt 21.12.1763 +Deinze 19.7.1803
36. VAN WONTERGHEM Joannes Bapt. wever
°Wakken 16.8.1748 +Olsene 17.8.1824
37. DE MEEL Joanna xZeveren 8.2.1785
°ZEV. 12.9.1761 +Olsene 1.11.1818
38. TAILLIE Petrus Josephus wever
°Wakken 5.9.1772 +Olsene 29.3.1824
39. DE GROOTE Regina xGram. 7.8.1797
°Gram. 16.12.1774 +Olsene 24.4.1844
40. ARIX Romanus
°Aar. 23.1.1766 +Deinze 6.8.1845
41. D'HONDT Anna Cath. xPet. 18.2.1794
°Pet. 11.1.1769 +Deinze 13.6.1846
42. DE RUYVER Amandus Ludovicus
°Wet. 30.3.1744 +Deinze 28.5.1837
43. DE BUCK Livina Ther. xPet. 13.4.1790
°Pet. 30.10.1752 +Deinze 22.12.1829
44. DE COCK Petrus Franciscus
°Pet. 02.12.1736
45. DE WEERDT Joanna xVinkt 6.6.1769
°Vinkt 18.10.1728
46. D'HONT Josephus
°Kr. 20.03.1746 + Ma. 25.09.1819
47. DE KIEN Isabella xMa. 10.8.1771
°Ma. 01.12.1750 + Ma. 30.05.1816
48. LAMBERT Josephus schoenmaker
°Tielt 16.4.1773 +Tielt 12.11.1837
49. SIMOENS Florentia xTielt 6.5.1798
°Tielt 3.11.1773 +Tielt 29.1.1837
50. COLPAERT Petrus Fr. dagloner
°Kan. 17.9.1762 +Kan. 3.2.1805
51. DE MEYERE Monica xKan. 9.9.1790
°Kan. 20.9.1761 +Kan. 6.10.1835
52. ONDERBEKE Petrus Joan. timmerman
°Deinze 20.7.1767 +Deinze 6.8.1828
53. HOUTEKEET Anna xPoesele 14.1.1794
°Poesele 11.9.1763 +Deinze 12.8.1828
54. VAN AUTREVE Augustus landbouwer
°Pet. 11.10.1774 +Pet. 20.2.1845
55. VAN HOECKE Livina xPet. 18.8.1801
°Pet. 14.6.1778 +Pet. 14.4.1819
56. VAN HAUWAERT Emmanuel
°Ma. 19.9.1767 +Vinkt 23.5.1839
57. BOGAERT Joanna xVinkt 11.2.1794
°Vinkt 10.3.1765 +Vinkt 11.2.1852
58. XX
59. VAN LAERE Maria Joanna spinster
°Kr. 12.5.1768 +Gram. 1.11.1816
60. DIERICKX Petrus landsman
°Aalt. 18.8.1767 +Lo. 28.12.1842
61. VAN DE VOORDE Angelina xAalt. 1793
°Poeke 16.7.1768 +Lot. 10.2.1835
62. LOOTENS Joannes landbouwer
°Aalt. 20.7.1750 +Aalt. 2.2.1809
63. DE PAUW Maria Jac. x 6.11.1792
°Lot. 4.3.1769 +Aalt. 24.8.1815
64. HEULEU Livinus
65. GERREGAT Judoca
66. DE MULDER Adrianus
67. DE MAERTELAERE Petronilla
68. DE STOUTE Hubertus
69. SAIJS Joanna
70. TERNEST Josephus Francisc.
71. DE SMET Maria Theresia
72. VAN WONTERGHEM Josephus
73. OSTE Livina
74. DE MEELE Joannes
75. DE KEYSER Brigitte
76. TAILLIE Josephus
77. GEVAERT Angelina
78. DE GROOTE Joannes Baptiste
79. VAN DAELE Angelina
80. ARICX Petrus
81. DE VOLDER Maria Anna
82. D'HONDT Joannes Baptiste
83. IMPENS Petronilla Livina
84. DE RUYVER Petrus
85. CLAUS Suzanna Catharina
86. DE BUCK Petrus Franciscus
87. CATSI Maria Anna
88. DE COCK Franciscus
89. THOMAS Elisabeth
90. DE WEERDT Jacobus
91. VAN HULLE Joanna
92. DHONT Angelus
93. DE WAELE Judoca
94. DE KIEN Petrus
95. VAN HOECKE Joanna
96. LAMBERT Josephus
97. BOECKAERT Rosa
98. SIMOENS Jacobus
99. DE MAEGHT Maria Joanna
100. COLPAERT Petrus Joannes
101. DE SMET Maria Joanna
102. DE MEYERE Josephus
103. VAN QUATHEN Joanna Franc.
104. ONDERBEEK Josephus
105. MINNENS Maria Catharina
106. HOUTEKEET Franciscus Bapt.
107. DE RIJCKE Catharina
108. VAN AUTRIVE Petrus Joannes
109. BILLIET Maria Joanna
110. VANHOUCKE Judocus Franc.
111. LAUWAERT Maria Jacoba
112. VAN HAUWAERT Jacobus
113. ROOBROECK Judoca
114. BOGAERT Carolus
115. SIMAEYS Maria Joanna
116. XX
117. XX
118. VAN LAERE Judocus
119. VLAEMINCK Maria Anna
120. DIRICKX Servatius
121. DE WEIRDT Maria Joanna
122. VAN DE VOORDE Joannes Bap.
123. HUBRECHT Joanna Petronella
124. LOONTJENS Guillielmus
125. VAN QUACKELBEKE Joanna
126. DE PAUW Petrus Josephus
127. VAN DE MOORTELE Petronilla

VOORoudERS VAN PROTESTANTSE OVERTUIGING

Vermoord, gevlucht of vertrokken met pak en zak? Soms vinden we onze voorouders niet meer terug. Ze blijven onvindbaar, omdat hun geloof hen dwong hun geboortestreek te verlaten en ze op weg naar nieuwe oorden letterlijk of figuurlijk van deze aardbol verdwenen. Voor de periode van de Reformatie kunnen we eventueel terecht in een aantal binnen- en buitenlandse centra.

Nederland beschikt over de "Waalse Bibliotheek", een instelling van de Waals Gereformeerde Kerk in Holland. Het is haar bedoeling de herinnering aan de Franstalige Gereformeerde Kerken uit de Nederlanden te bewaren en de studie ervan te stimuleren. De archiefstukken van de Waalse synodes, die tot 1563 teruggaan, bevinden zich nu in **Amsterdam**. Een duizendtal manuscripten en tienduizenden boeken, portretten, gravures e.d. vormen de kern van de instelling:

Waalse Bibliotheek
Veluwelaan 19
NL-1079 PX AMSTERDAM.

Interessant voor de genealoog zijn de steekkaarten met namen van vluchtelingen. Twee miljoen kopieën van doop-, huwelijks- en overlijdensakten van Waalse vluchtelingen en Hugenoten staan ter beschikking. De gegevens bevinden zich als deel van bovenvermeld instituut echter in **Den Haag**. Schrijf naar :

Centraal Bureau voor Genealogie
Postbus 11755
NL-2502 AX 's GRAVENHAGE.

Ditzelfde bestand kan ook in **Parijs** op microfiche geraadpleegd worden, nl. bij de

Société de l'Histoire du Protestantisme Français
54, rue des Saint-Pères
F-75007 PARIS.

De diensten van de Franse rijksarchieven publiceerden in 1987 een bronnengids over de Franse protestanten. De publikatie "Les familles protestantes. XVIIe siècle - 1792" vindt men er in de leeszaal van elk depot of bibliotheek.

Wie het in eigen land zoekt, stapt in **Brussel** af en raadpleegt de Kon. Maatschappij voor de Geschiedenis van het Protestantisme Adolphe Lacomblélaan
1040 BRUSSEL.

Tony Vanhee

ONZE STREEK EN "VLAAMSE STAM"

Ook onze streek komt in "Vlaamse Stam" voor. Dr. **Paul Huys** publiceerde in het nummer van december 1995 twee bijdragen over onze streek :

"Een kerkrekening als genealogische bron (Vinkt 1572)"

en

"Vermisten uit Machelen, Vinkt en Zaffelare anno 1781".

"Vlaamse Stam" is het algemeen tijdschrift van onze Vlaamse Vereniging voor Familiekunde. Wie een bijdrage van 1000 frank stort, krijgt jaarlijks een 800 blz. informatie toegestuurd. Rekening : 414-1171221-79 van V.V.F. - 2170 Antwerpen-Merksem.

REGISTRATIEKANTOOR DEINZE: AANGIFTEN VAN NALATENSCHAP

(vervolg van nr. 5, pagina 127)

(Bron: Rijksarchief Beveren-Waas: Registratie Deinze reeks 187/A/3)

- 333 (201). 8 ventose X (27/2/1802)
Marie Catherine **VANDER MEYNSBRUGGE** x Jean Baptiste **DE WITTE**
+ Deinze 21 fructidor IX (8/9/1801)
- 334 (202 en 203). 8 ventose X (27/2/1802)
Jean **MEHEUS** + Kruishoutem 8 floreal V (27/4/1797)
x Jeanne **DE SCHRYVER** + Kruishoutem 4 vendemiaire IX (26/9/1800)
kinderen: Jean en Josse **MEHEUS**
- 335 (204). 9 ventose X (28/2/1802)
Jeanne **DE WAELE** + Kruishoutem 20 nivose VIII (10/1/1799)
erfgenamen: Pierre Jean en Josse **DE WAELE**
- 336 (205). 12 ventose X (3/3/1802)
Petronelle **EGGERMONT** x ? **DICK**
+ Zwijnaarde 5 fructidor VI (22/8/1798)
kind: Constantin **DICK**
- 337 (206). 12 ventose X (3/3/1802)
Jean **CRAYE** + Kruishoutem 26 frimaire VI (16/12/1797)
erfgenaam: zijn broer Eloy **CRAYE**
- 338 (207). 12 ventose X (3/3/1802)
Livin **DE SLOOVERE** + Kruishoutem 16 ventose VIII (7/3/1800)
erfgenaam: zijn broer Jean Baptiste **DE SLOOVERE** in Machelen
- 339 (208). 12 ventose X (3/3/1802)
Angeline **VERDONCK** x Livin **THIENPONT**
+ Zevergem 6 vendemiaire VII (27/9/1798)
kinderen: Charles, Colette, Jeanne en Marie Anne **THIENPONT**
- 340 (207 bis). 15 ventose X (6/3/1802)
Barbe **BOVYN** x ? **MICHIELS**
+ Kruishoutem 14 fructidor VIII (1/9/1800)
kinderen: Pierre Francois en Catherine **MICHIELS**
- 341 (208 bis). 15 ventose X (6/3/1802)
Josse **DE RUYCK** + Kruishoutem 25 germinal VIII (15/4/1800)
kind: Jean Francois **DE RUYCK**
- 342 (209). 15 ventose X (6/3/1802)
Benoit **VANDEN BERGE** + Kruishoutem 18 fructidor VIII (5/9/1800)
erfgenaam: Francois **VANDEN BERGE**
- 343 (210). 19 ventose X (10/3/1802)
Francois **DE WAELE** + Kruishoutem 21 germinal IX (11/4/1801)
kinderen: Philippe Jacques en Pierre Jean **DE WAELE**
- 344 (211). 21 ventose X (12/3/1802)
Livin **VAN OOSTENDE** + Zevergem 11 vendemiaire IX (3/10/1800)
erfgenamen: zijn broers en zuster Jeanne, Jean en Josse **VAN OOSTENDE**
- 345 (212). 22 ventose X (13/3/1802)
Godelieve **BERNAERT** + Asper 2 ventose V (20/2/1797)
erfgenaam: Albertine **BERNAERT** x Jean Baptiste **RYCKBOSCH**

- 346 (213). 22 ventose X (13/3/1802)
 Marie Therese **GEVAERT** x Stephanus **ROGGE**
 + Asper 20 pluviouse V (8/2/1797)
 kinderen: Marie Therese, Jean Colette, Pierre, Jean Baptiste en
 Monique **ROGGE**
- 347 (214). 23 ventose X (14/3/1802)
 Isabelle **DHONDT** x Albert **VAN HUFFEL**
 + Nazareth 2 frimaire V (22/11/1796)
 kind: Augustine **VAN HUFFEL** X Pierre **DE RUYCK**
- 348 (214 bis). 24 ventose X (15/3/1802)
 George **VANDER STRAETEN** + Asper 23 pluviouse V (11/2/1797)
 kinderen: Boniface en Emanuel **VANDER STRAETEN**, Catherine **VANDER**
STRAETEN x Jean Baptiste **MAES**
- 349 (z.nr.). 3 germinal X (24/3/1802)
 Louis **STEVENS** + Zwijnaarde 1/5/1797
 erfgenamen: zijn broers en zusters Livin, Joseph Francois,
 Constantin, Jeanne Marie, Isabeau Marie en Petronelle **STEVENS**
- 350 (215). 14 germinal X (4/4/1802)
 Jossine **HAECK** x ? **DE SMET**
 + Zevergem 20 pluviouse IX (9/2/1801)
 kinderen: Bernard, Pierre Constantin en Laurent **DE SMET**
- 351 (216). 24 germinal X (14/4/1802)
 Marie Livine **EVERAERT** x ? **MEIRE**
 + Zevergem 9 prairial VIII (29/5/1800)
 kinderen: Jeanne Marie **MEIRE** x Josse **VANDE CASPEELE**, Jeanne
 Catherine **MEIRE** x Francois **VAN DAMME**

Einde van dit register

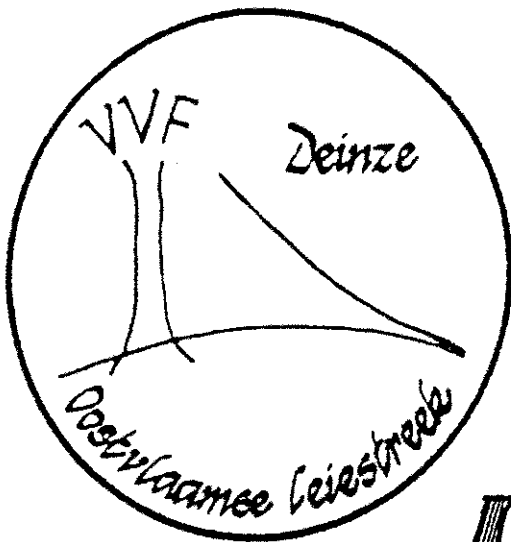
Het vierde register aangiften van nalatenschap van het
 registratiekantoor Deinze (hieronder steeds afgekort reeks 187/A/4)
 begint op 27 germinal X (17/4/1802)

- 352 (217). 27 germinal X (17/4/1802)
 Jean **CNUDE** + Lede (Wanegem-Lede) 30 vendemiaire X (22/10/1801)
 kinderen: Pierre Francois, Jean Baptiste, Marie Jeanne en
 Angeline **CNUDE**
- 353 (218). 7 floreal X (27/4/1802) (zie ook onder nr. 347)
 Isabelle **DHONT** wed. Albert **VAN HUFFEL**
 + Nazareth 2 frimaire V (22/11/1796)
 kinderen: Jean Baptiste **VAN HUFFEL**, Pierre **DE RUYCK** x Angélique
VAN HUFFEL, Marie Jacqueline **VAN HUFFEL** en Pierre **PATEL** x Marie
 Catherine **VAN HUFFEL**
- 354 (219). 13 floreal X (3/5/1802)
 Jean Francois **DE POTTER** + Gent 9 nivose X (30/12/1801)
 kinderen: Louis Jean Joseph Ferdinand, Henri Francois Jean
 Baptiste, Edouard Joseph Marie, Thadée Joseph, Marie Barbe
 Colette x Antoine Hyacinte **VAN SACEGHEM**, Colette Thérèse Marie x
 Francois Pierre **SURMONT**, Julie Anne Marie Guislain, Isabelle
 Colette Guislain en Joseph Marie Guislain
 eigendom: de helft van een hoeve gelegen te Machelen, Gotten en
 Olsene verpacht aan Jacques **Taelman** en een stuk land in Olsene
 verpacht aan Francois **DE BUCK**

(wordt vervolgd)

Guido Demuyck

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde Afd. Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in augustus)

Uitgiftekantoor: Deinze 1

4^e jaargang nr. 2

APRIL 1996

Verantwoordelijke uitgever:

Tony Vanhee

Reigerslaan 2

9800 Deinze

Hoofdredacteur: Demuyneck Guido, Pachtgoeddreef 17 9031 Drogen

UITNODIGING VOOR DE VOLGENDE ACTIVITEITEN VAN DE VVF-DEINZE

Op dinsdag 7 mei 1996 van 20 tot 22 uur in de bibliotheek van Deinze
(hoek Markt en Gentpoortstraat):

"De bibliotheek als hulpmiddel voor de genealoog"
door Trui Galle en Peter Struyve

Assistent-dienstleider Trui Galle en bibliotheekassistent Peter Struyve, medewerkers van de Deinse Openbare Bibliotheek, zijn beide licentiaat geschiedenis.

Na een inleiding over het onderwerp van de avond zal een rondleiding plaatsvinden in de bibliotheek. Volgende onderwerpen komen ondermeer aan bod:

- boeken en tijdschriften (heemkundige en genealogische) in de Deinse Openbare Bibliotheek - zoekingsmethodiek;
- zoeken in de bestanden van andere openbare bibliotheken via het informaticanetwerk;
- interbibliothecair leenverkeer ...

TENTOONSTELLING

In de maand september organiseert onze afdeling een tentoonstelling over 200 jaar Burgerlijke Stand in samenwerking met het Stadsbestuur. Meer informatie hieromtrent in ons juninummer.

NOTEREN VAN GENEALOGISCHE GEGEVENS

ALGEMEENHEDEN

- stamboom opmaken moet eerlijk gebeuren, waarheidsgetrouw, nauwkeurig, wetenschappelijk verantwoord.
- gebruik zoveel mogelijk algemeen aanvaarde afkortingen of tekens (zie bijlage)

ENKELE RAADGEVINGEN BIJ HET NOTEREN

- duidelijk schrijven bij het optekenen van gegevens, is niet altijd vanzelfsprekend! Pas op, dat u later bij het lezen van uw eigen krabbels, niet evenveel tijd moet besteden als bij het proberen te lezen van oud-schrift.
- noteer zoveel mogelijk. Details kunnen later belangrijk blijken.
- let op mogelijke "verschrijvingen".
- maak zichtbaar onderscheid tussen voornamen en familienamen. Is Clement Bernard, Clement BERNARD? Of is hij Bernard CLEMENT? Werk met kleine en hoofdletters, of met kleuren.
- enkel gegevens waarvan men zeker is, definitief noteren in inkt. Noteer liever in potlood die gegevens die nog moeten nagekeken worden, of waarvan men niet zeker is.
- noteer de "officiële" schrijfwijze van familienamen. (zie geboorteken doopakten) Noteer ook mogelijke afwijkingen. Wat te denken van HENDRIX, HENDRIKS, HENDRICKX, HEYNDRICKS etc.etc.
- wantrouw gegevens uit overlijdensberichten, doodsprentjes, familieboeken...Namen en data zijn niet altijd correct.
- noteer steeds de bron van uw gegevens. Zo kan u steeds gegevens "bewijzen", en zo nodig later aanvullen of bevestigen.
- wantrouw ook steeds gegevens verkregen uit mondelinge informatie van familieleden e.a. Deze gegevens zijn dikwijls "gekleurd". Steeds proberen bevestiging te verkrijgen via andere kanalen.
- noteer niet enkel namen en data. Getuigennamen, plaatsnamen, beroepen e.a. zijn belangrijk om inzicht te krijgen in "familiegeschiedenis".
- gebruik zoveel mogelijk voorgedrukte formulieren om gegevens te noteren, zelfs voor het "kladwerk". (zie bijlagen)

BIJLAGEN In bijlage vindt u: *TEKENS EN AFKORTINGEN*,
PERSOONLIJKE STEEKKAART, *GEZINSKAART*, *KWARTIERSTAAT*.

Vic Wauters

TEKENS EN AFKORTINGEN

°	betekent geboren te, op	=	betekent gedoopt te, op
(°)	" buitenechtelijk geboren te, op	(+°)	" doodgeboren
+	" overleden te, op	(+)	" begraven te, op
+ †	" aan verwondigen overleden te, op	oo	" ondertrouw te, op
o	" verloofd te, op	x-k	" huwelijkskontraakt verleden voor ... te, op
x	" gehuwd te, op	z.a.a.	" zonder afstamming op dit ogenblik
)	" gescheiden te, op	m	" meter
get.	" getuige(n) ook "t" kortweg	M	" moeder
z.a.	" zonder afstamming	fa of dr.v.	dochter van
p	" peter	?	" twijfelachtig
v	" vader	! 1700	" in leven in
fs of zn.v.	zoon van	1700/	" vermeld na
†	" gesneuveld te, op		
ca	" circa, omstreeks		
/1700	" vermeld vóór		

P E R S O O N S K A A R T
van

Gezinskaart	Generatie	Kwartierstaat Nr ....
----------------------	--------------------	------------------------------------

Familienaam .....

Voornamen ..... Foto's : bijlage(n) .....

Beroep - Functie : bij x ..... bij + ...

Titels - Studies - Ondersch. ....

zn. v. of dr. v. .... en van .....

Indien in leven, adres .....

° te, op ..... = te (kerk) ..... op .....

get. .... peter .....

..... meter .....

Afschr. Fk. zie Bijlage ..... Afschr. Fk. zie Bijlage .....

+ te, op ..... (+) te (kerk - kerkhof) .....

get. .... op ..... get. ....

Doodsoorzaak ..... Afw. schr. ....

Afschr. Fk. zie Bijlage ..... Afschr. Fk. zie Bijlage .....

Bidprentje / Rouwbr. zie Bijlage .....

oo te ..... x te ..... kerk x te .....

op ..... op ..... op .....

met ..... get. .... get. ....

get. ....

Afschr. Fk. Bijlage ..... Afschr. Fk. Bijlage ..... Afschr. Fk. Bijlage .....

● Ander(e) huwelijk(en)

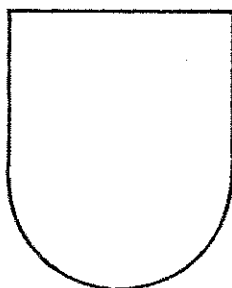
Echtscheiding

.....

.....

Afschr. Fk. Bijlage(n) .....

Familiewapen   Beschrijving

Huwelijkskontrakt(en)   Afschr. Bijlage .....

Testament(en)   Afschr. Bijlage .....

Handtekening(en)

(wordt vervolgd)

REGISTRATIEKANTOOR DEINZE: AANGIFTEN VAN NALATENSCHAP

(vervolg van nr. 1, pagina 136)

(Bron: Rijksarchief Beveren-Waas: Registratie Deinze reeks 187/A/4)

- 335 (220). 15 floreal X (5/5/1802)
Isabeau **VANONDER** x ? **CAREEL**
+ Zwijnaarde 3 fructidor VIII (21/8/1800)
kinderen: Jean, Pierre, Livin, Agnes en Jeanne **CAREEL**
- 336 (221). 15 floreal X (5/5/1802)
Joseph **HUYS** + Sint-Martens-Latem 27 ventose VIII (18/3/1800)
kinderen: Aldegonde, Livin, Marie Madelaine en Jeanne **HUYS**
- 337 (222). 15 floreal X (5/5/1802)
Catherine **MARTENS** x ? **VAN NEVELE**
+ Vinkt 9 frimaire X (30/11/1801)
kind: Madelaine **VAN NEVELE** x Antoine Francois **LAMBERT**
- 338 (223). 16 floreal X (6/5/1802)
Livine **DEPAEPE** x ? **VANDENBERGE**
+ Sint-Martens-Latem 3 floreal IX (23/4/1801)
kinderen: Therese **VANDENBERGE** x Francois **LAUWAERT** in Deurle;
Dominique, Agnes en Jossine **VANDENBERGE**
- 339 (224). 16 floreal X (6/5/1802)
Joseph **REYNIERS** + Zwijnaarde 8 frimaire VIII (29/11/1799)
erfgenamen: zijn zuster en broer: Thérèse **REYNIERS** x Jacques Jean
BERNAERT en Jean Baptiste **REYNIERS**
- 340 (225). 16 floreal X (6/5/1802)
Josse **VANDERHAEGEN**
+ Sint-Martens-Latem 6 frimaire VIII (27/11/1799)
kinderen: Pierre Francois **VANDERHAEGEN** in Nazareth; Jean
Baptiste, Anne Marie en Rosalie **VANDERHAEGEN**
- 341 (226). 16 floreal X (6/5/1802)
Pierre **ACKE** x Caroline **VAN OVERBECKE**
+ Afsnee 28 frimaire IX (19/12/1800)
kinderen: Marie Therese, Jean, Leonard en Rosalie **ACKE**
- 342 (227). 16 floreal X (6/5/1802)
Augustin **EGGERMONT** x Petronelle Therese **BILLIET**
+ Sint-Martens-Latem 22 ventose IX (18/3/1801)
kinderen: Marie Therese, Francoise en Reine **EGGERMONT**
- 343 (228). 16 floreal X (6/5/1802)
Petronelle **HELLEBOUT** x Livin **VERWEE**
+ Sint-Martens-Latem 30 frimaire IX (21/12/1800)
kinderen: Francois Bernard, Emanuel en Constance **VERWEE**
- 344 (229). 17 floreal X (7/5/1802)
Isabeau **DE WEERT** x Jean Baptiste **DE JANS** + Zwijnaarde (z.d.)
kind: Joseph **DE JANS**
- 345 (230). 21 floreal X (11/5/1802)
Francois **CAREEL** + Zwijnaarde 23 vendemiaire IX (15/10/1800)
kinderen: Rosalie, Marie, Joseph, Colette en Francois **CAREEL**
- 346 (231). 21 floreal X (11/5/1802)
Benoit **VAN CEULEBROECK** x Josine **BECKAERT**
+ Zwijnaarde 3 frimaire IX (24/11/1800)
kinderen: Marie Thérèse, Jean Francois, Maur, Thérèse Colette en
Augustin **VAN CEULEBROECK**
(wordt vervolgd)

HET DUITSE "KURRENTSCHRIFT"

Oud-schrift staat voor veel familieonderzoeker gelijk met (bijna) onleesbaar handschrift uit ver vervlogen tijden. Ook in recenter archiefmateriaal stuiten we soms op een moeilijk te lezen handschrift, ondermeer het door de Duitse bezetter gebruikte "Kurrentschrift", waarvan het Gotisch schrift of het "Frakturschrift" de gedrukte versie is. In Duitsland voerde men het Kurrentschrift in 1935 als "Schreibschrift" in, maar het werd al in 1941 afgevoerd. We drukken hieronder het alfabet in Kurrent- en Frakturschrift af. Als oefening volgt een bevel in Kurrentschrift, dat de Deinse burgemeester Van Risseghem op 9 juni 1940 vanuit de Ortskommandantur 609, Stelle Deinze, ontving. De oplossing volgt onderaan.

Tony Vanhee

- Kurrentschrift:

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

- Fraktur:

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z ;
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

ORTSKOMMANDANTUR
Deinze

Deinze, den 9. 6. 1940.

An

den Bürgermeister

der Stadt Deinze

*Zur Unterstützung der Notbrücken
stellt die Stadtverwaltung mit Mühen
zur Unterstützung der Provinz.*

DER ORTSKOMMANDANT

A. B. Causaert
HAUPTMANN *W. Feldus*

EEN MERKWAARDIGE BRIEF

(Bron: Rijksarchief Gent: Fonds Deinze nr. 645)

In een bundel archivalia die allen betrekking hebben op de burgerlijke stand vonden we tussen allerlei uittreksels en kopieën van akten volgende interessante brief terug

Brugge 20 september 1843

Mijnheer,

Zeker Pieter DE VONCK geboortig van Deynse die uytlandig is sedert 't jaer 1788 ingevolge staet gepasseerd voor den burgerstaet van brugge en gerechtig was ten sterfhuyse van wylent heer Andreas MARANNES in syn leven cappellaen in O.L. Vrouwe Kerck te brugge, waer hem toekwaem volgens opgave van de ander familie en te zien is volgens bewys van de staet een som van 500 ponden groten w(isselgeld) en nog in bezit is van den rendant ten desen sterfhuyse die desen staet heeft opgesteld, vermits desen uytlandigen dit toekwam dhelft van 's overledens vader 's moederlyke zyde; welcken uytlandigen voortskwam van Jacobus DE VONCK en van Josynken DONSIER en desen Jacobus DE VONCK verders soone was van Christoffel DE VONCK en van Pieternelle DE VESTEL, waeraf uyt dees leste voorts gekomen is Joanna DE VONCK (zuster van Jacobus), welke Joanna DE VONCK in huwelyk geweest heeft met Adriaen DUMORTIER, welken Adriaen heeft voortsgebragt Genoveva DUMORTIER die in huwelyk geweest heeft met Jacobus DE BUCK, en Jacobus DE BUCK voorts gebragt heeft Pieter DE BUCK te Deynse, Frans DE BUCK te Olsen, Joannes en Theresia DE BUCK beyde te Deynse en Marie DE BUCK in huwelyk met Jan ARIKX te Landeghem, diesvolgens zaud het my aengenaem wesen aengesien desen uytlandigen zekerlyk nooyt ten voorschyn gekomen is die mogelyk 't uwer kennis zaud kunnen geweest hebben, zaud het my pleysier doen ingevolge het verzoek van de familie my een attestatie af te stieren waer by gy zaud melden desen persoon Pieter DE VONCK geenzints ten voorschyn gekomen is, nogtans indien het by U kennis is dat'er familie zaud existeren van Pieter, Francis, Joannes en Therese DE BUCK, en Marie DE BUCK in huwelyk met Jan ARIKX kinderen van Jacobus DE BUCK en Genoveva DUMORTIER die ik U volgens opgave en volgens familiestam hieragter byvoegen en hier boven vermeld, zaud het my aengenaem wesen dat dees menschen tynen huyse zauden komen om hun bewys te geven door de ander gezegt hebbende en om hun in mora te stellen om dees som aen hun te regten te doen komen, benevens d'intresten van diere mogelyk zijnde, nogtans den bezitter daer goed voor is.

Verhope gy my indien'er familie DE BUCK of geen existeerd dees attestatie zal afstieren wegons den uytlandigen, ten waere hy sedert dit jaer als boven vermeld terug gekomen waere.

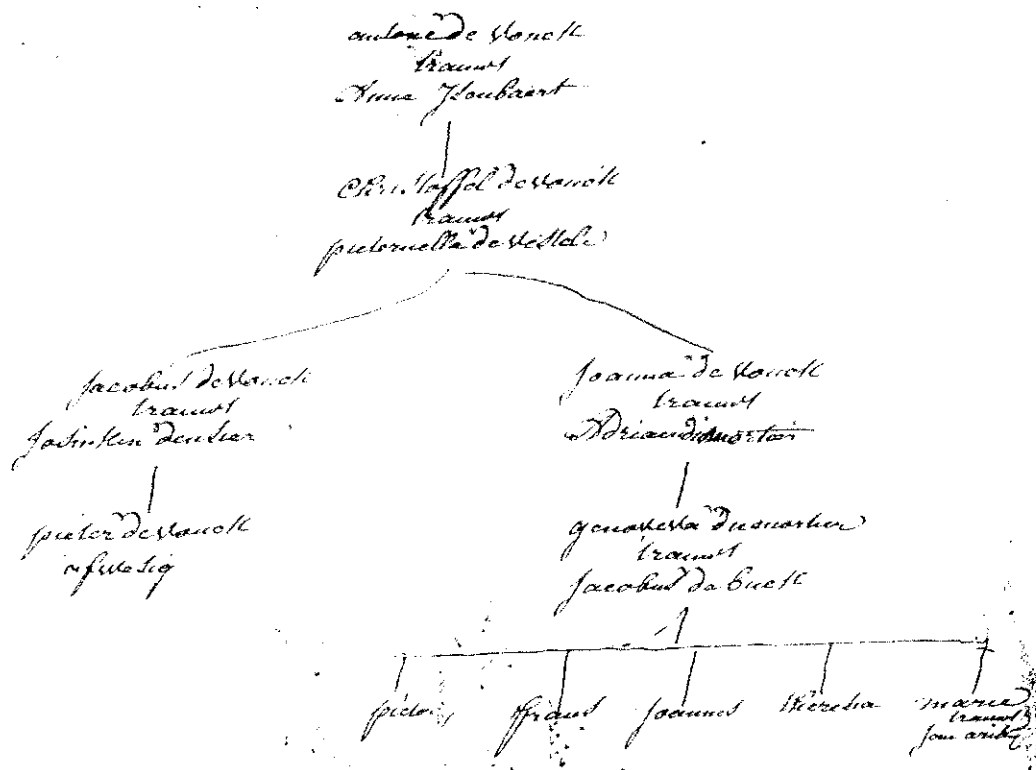
In afwagting uwer antwoord mogelyk zynde bins de acht dagen, heb ik d'eer my te noemen om dees som ten regten te doen komen aen wie het zaud toekomen, indien wegens de attestatie er iets aen dependeerd zal ik U met liefde de voldoening afgeven.

Waarmede blyve Uw dienaer P. VAN DE PITTE

Adres P. VAN DE PITTE zaekwaernemer

woonende Ste Catharine Straet C 12 en 17
te Brugge

Volgt dan de stamboom van de familie die we hiernaast in fotokopie weergeven.

Wanneer we zo'n brief lezen stellen we ons uiteraard een aantal vragen: wie was deze Andreas Marannes en wanneer overleed hij? - welke verwantschap bezat hij met de Petrus De Vonck waarvan sprake (uit de brief blijkt enkel dat er verwantschap was langs de grootmoeder van de overledene langs vaderszijde)? - wanneer is deze Petrus De Vonck, die blijkens de briefschrijver in 1788, dus 55 jaar vroeger naar het buitenland vertrokken is, geboren in Deinze? We gingen even op zoek en kwamen tot de volgende merkwaardige vaststellingen.

In de parochieregisters van Deinze (O.L. Vrouw en Sint-Martinus) konden we geen enkele geboorteakte van een De Vonck terugvinden. Het enige spoor van de familie in Deinze vonden we in een overlijdensregister van O.L. Vrouw nl. de overlijdensakte van Joanna De Vonck vrouw van Adrianus Mortier (zie stamboom). Ze overleed op 29 juni 1712!

Andreas Marannes was vanaf 1739 kapelaan in de kapel van het Heilig Kruis in de O.L. Vrouwekerk te Brugge. Hij overleed te Brugge op 1 april 1788 en werd twee dagen later begraven op het kerkhof van Sint-Andries. Uit zijn overlijdensakte vernemen we dat hij ongeveer 78 jaar werd en dat hij werd gedoopt in de Sint-Salvatorkerk van Brugge. Zijn ouders waren Franciscus Marannes en Theresia Van Severen.

Daarmee weten we nog niet hoe Petrus De Vonck met Andreas Marannes verwant was. De oplossing zal wel te vinden zijn in het Rijksarchief te Brugge waar zich in het oud archief van de kerkfabriek van O.L. Vrouw te Brugge onder nr. 1174 een bundeltje bevindt betreffende dit sterfhuis (inventaris van M. Vandermaesen 1984).

Voor zover we konden vaststellen in de registers van uitgaande briefwisseling heeft het Deins stadsbestuur de brief nooit beantwoord. Vonden ze geen erfgenamen? Wat is er gebeurd met de 500 ponden waarvan sprake?

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde Afd. Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in augustus)

Uitgiftekantoor: Deinze 1

4^e jaargang nr. 3

JUNI 1996

Verantwoordelijke uitgever:

Tony Vanhee

Reigerslaan 2

9800 Deinze

Hoofdredacteur: Demuyneck Guido, Pachtgoeddreef 17 9031 Dronen

UITNODIGING VOOR DE VOLGENDE ACTIVITEITEN VAN DE VVF-DEINZE

Van zaterdag 21 september tot vrijdag 27 september 1996
(openingsplechtigheid op vrijdag 20/9/1996 om 20 uur):
tijdens de openingsuren van de bibliotheek in de benedenzaal van de
Openbare Bibliotheek, Markt, Deinze:

TENTOONSTELLING: " 200 jaar BURGERLIJKE STAND"
met op woensdag 25 september 1996 voordracht door Dr. Paul Huys:
"Hoe stel ik mijn familiegeschiedenis op"

Op zaterdag 5 oktober 1996: Bezoek aan het documentatie-en
archieffcentrum van de VVF-afdeling Roeselare.
Samenkomst aan de Openbare Bibliotheek, Markt, Deinze om 13.15 u,
waarna vertrek met carpooling naar Roeselare.
Zij die wensen mee te gaan gelieve vooraf een seintje te geven aan
Claude Gekiere, Herfstlaan 59 Deinze, op het nr. 09/386 69 26, alle
werkdagen na 20 uur.

Op dinsdagen 5, 12, 19 en 26 november 1996:
Geleide bezoeken aan het stadsarchief van Deinze telkens van 14 tot
16 uur. Afspraak vooraf noodzakelijk bij Dhr. Jacques De Bruycker,
tel 09/386 52 39.

Op dinsdag 3 december 1996 van 20 tot 22 uur in de benedezaal van de
bibliotheek, Markt, Deinze:
Voordracht van Dhr. Edgard Seynaeve: "Militaire Archieven"

ONZE TENTOONSTELLING " 200 JAAR BURGERLIJKE STAND "

Twee jaar na de succesvolle tentoonstelling "Familiepapieren op zolder" pakt de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (VVF) -afdeling Deinze thans uit met "200 jaar Burgerlijke Stand te Deinze". Aan de hand van een honderdtal documenten, registers en affiches, verlucht met foto's, bidprentjes, kaarten en voorwerpen, wordt de Burgerlijke Stand naar aanleiding van haar jubileum historisch in de bloemetjes gezet.

De registers van de Burgerlijke Stand voor wat betreft de Nieuwste Tijden (vanaf 1796) en de Parochieregisters (doop-huwelijks- en overlijdensregisters) voor wat betreft het Ancien Régime, zijn de basisdocumenten van iedere familiekundige. Slechts met behulp van de namen, data's en plaatsen die we hierin terugvinden is het mogelijk het geraamte van een stamboom samen te puzzelen en zo de fundamenten te gieten waarop we een echte familiegeschiedenis kunnen bouwen.

De VVF vond dan ook dat het 200-jarig bestaan van de Burgerlijke Stand niet onopgemerkt mocht voorbijgaan.

In een eerste onderdeel van de tentoonstelling worden de eerste jaren van de nieuwe instelling belicht. Nadat op 1 oktober 1795 de Zuidelijke Nederlanden als negen Belgische departementen bij de Franse Republiek werden ingelijfd traden ook de Franse wetten hier in werking. Een besluit van 17 juni 1796 beval de toepassing van de wetten betreffende "den Civilen Staet der Burgers" in onze gewesten, wetten die reeds sinds 1792 in Frankrijk van kracht waren. Op 10 augustus 1796 vorderde de "président de la municipalité" Vander Straeten de oude parochieregisters van de Deinse deken op. Deze registers werden in de beginfase verder gebruikt als Registers van de Burgerlijke Stand. Pas in het najaar van 1796 ging men nieuwe registers gebruiken. In dit eerste gedeelte van de tentoonstelling worden verder een reeks interessante instructies, formulierenboekjes e.d. uit de Franse Tijd tentoongesteld (o.a. een circulaire uit 1802 die huwelijken tussen blank en zwart verbiedt!)

In een tweede deel komen de drie cruciale fasen van het menselijk bestaan waarvoor de Burgerlijke Stand wordt ingeschakeld aan bod: geboorte, huwelijk en overlijden. De tentoonstelling blijft hierbij niet beperkt tot het enkel exposeren van de alom bekende registers, maar treedt ook naar buiten met een aantal minder bekende documenten: volmachten, attesten, uittreksels van akten (ook uit het buitenland, van consulaten en hospitalen), akten van bekendheid, erkennings- en wettigingsakten van kinderen, huwelijksafkondigingen, toestemmingen om te mogen huwen (van ouders en korpsoverste), Koninklijke dispensaties om te mogen trouwen, eerbiedige akten, trouwboekjes, naamsveranderingen, doktersattesten bij overlijden, oorlogsslachtoffers, machtigingen tot begrafenis in een andere gemeente, lijkschouwingen,...

In een laatste deel tenslotte komen enkele statistische- en hulpdocumenten aan bod: de jaarlijkse en tienjaarlijkse alfabetische tafels op de registers, geboortestatistieken, lijsten met vermelding van de doodsoorzaak,...

De documenten en voorwerpen uit het Gentse Rijksarchief, het Deinse Stadsarchief en uit particuliere verzamelingen geven een boeiende voorstelling van de werking van de dienst Burgerlijke Stand in de afgelopen twee eeuwen.

Guido Demuyne

SOLDATEN VAN DE OUDBURG IN STRIJD MET VRIJBUITERS

In de periode waarin de scheiding tussen de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden zich aan het voltrekken is, duikt in de resolutieboeken van de kasselrij van de Oudburg voor de eerste maal het begrip vrijbuiters op. We schrijven 11 december 1584. De Hervorming is ontaard in een echte godsdienstoorlog. De kettervervolgving in het Zuiden veroorzaakt een immense uitwijking, die zich vooral na de herovering van Brabant en Vlaanderen (1583) door de Spaanse troepen naar het Noorden richt.

Het Staatse leger bevatte tal van Vlaamse officieren. Naast dit geregelde leger traden ook benden rebellen op, die we nu als guerillastrijders zouden omschrijven. Het waren vaak avonturiers en verlopen soldaten, die toen de naam van bos- of watergeuzen kregen. Vanuit hun thuisbasis, dit waren plaatsen in Staatse handen zoals Oostende, Sluis, Terneuzen of Axel, drongen ze Vlaanderen binnen. Ze roofden en plunderden het onbeschermd platteland, achter de frontlinie. Ze voerden hun raids uit, verbleven eventueel in onbewoonde heidestroken en trokken zich dan met hun buit terug. Eerst kwam het Brugse Vrije aan de beurt, later de kasselrijen van de Oudburg en van Kortrijk.

Tussen 1584 en 1609 opereerden ze zowat overal in onze streek. Inwoners van Lovendegem, Sleidinge, Deurle, Sint-Martens-Latem, Bellem, Lotenhulle, Meigem, Eke... waren het slachtoffer van hun acties. De vrijbuiters gingen in hinderlagen liggen, beroofden hun slachtoffers en namen eventueel gevangenen mee om hen achteraf in te ruilen tegen eigen mensen of om een hoog losgeld van de kasselrijoverheid los te krijgen.

Ze pasten zelfs maffia-praktijken toe: ze eisten van sommige dorpen contributiegeld in ruil voor vrijwaring van hun invalen. Parochies als Baarle, Bachte, Deurle, Eke, Maria-Leerne en Nazareth kregen in 1592 dergelijke brandbrieven toegestuurd. Heel wat dorpen gingen enerzijds op de intimidatie in, maar werden anderzijds door de overheid aangemaand de gevorderde bijdragen niet te betalen.

De toestand werd zo onleefbaar dat de bevolking van de kasselrij Oudburg de getroffen streek ontvluchtte. Een ommestelling uit 1589 leert ons dat bijv. Aalter, Knesselare en Lotenhulle totaal onbewoond waren en dat in andere parochies een flink deel van de bevolking vertrokken was: in Bachte 35%, Maria-Leerne 70%, Meigem 55%, Sint-Martens-Leerne 40%, Zeveren 90% en Nazareth 10%. Naarmate de kasselrij haar verdediging uitbouwde en de toestand min of meer probeerde onder controle te krijgen, keerden de bewoners terug. Ondanks de ernstige toestand was een groot deel in 1596 weer thuis, maar toch kregen ondermeer Aalter, Lotenhulle en Vinkt toch nog een belastingvermindering toegestaan.

Ondertussen organiseerde de kasselrijoverheid de verdediging. Oudburg richtte een eigen korps van soldaten op onder bevel van kapitein Jacques van Riebeke uit Gent. De financiering van de troep gebeurde door het innen van extra belastingen en de soldeniers konden hun loon aanvullen als ze een rebel doodden of gevangennamen. Naarmate de druk van de vrijbuiters toenam, verhoogde het aantal soldaten tot bijv. 407 in 1599.

REGISTRATIEKANTOOR DEINZE: AANGIFTEN VAN NALATENSCHAP

(vervolg van nr. 2, pagina 141)

(Bron: Rijksarchief Beveren-Waas: Registratie Deinze reeks 187/A/4)

- 347 (232). 21 floreal X (11/5/1802)
Marie **VANDE VOORDE** + Zwijnaarde 21 fructidor IX (8/9/1801)
erfgenaam: Francois **HEIRBRANT** zoon van Jan Baptiste en Isabelle **LAMMENS** (dochter van ? en van de overledene)
- 348 (233). 21 floreal X (11/5/1802)
Pierre **DE BUCK** + Zwijnaarde 10 nivose IX (31/12/1800)
kinderen: Isabeau Marie **DE BUCK** en haar broers en zusters
- 349 (234). 21 floreal X (11/5/1802)
Jacques **DE SNOECK** + Afsnee 16 pluviöse IX (5/2/1801)
kinderen: Marie Thérèse **DE SNOECK** x Louis **DOBBELAERE**, Jeanne Marie en Marie Anne **DE SNOECK**
- 350 (235). 21 floreal X (11/5/1802)
Pierre **VANDER MEERSCH** + Zwijnaarde 30 prairial VIII (19/6/1800)
kinderen: Josse **VANDER MEERSCH** en zijn broers en zusters
- 351 (236). 21 floreal X (11/5/1802)
Francois **DE WULF** + Zwijnaarde 18 ventose VIII (9/3/1800)
kinderen: Jean Baptiste **DE WULF** en zijn broers en zusters
- 352 (237). 21 floreal X (11/5/1802)
Josse **DE MEYER** + Zwijnaarde 4 frimaire IX (25/11/1800)
kinderen: Rosalie, Leonore en Leonard **DE MEYER**
- 353 (238). 21 floreal X (11/5/1802)
Jean **DE SNOECK** + Zwijnaarde 12 floreal VIII (2/5/1800)
kind: Jeanne Livine **DE SNOECK** x Livin **DE SANDE**
- 354 (239). 24 floreal X (14/5/1802)
Jeanne Marie **VERPLAETSE** + Vinkt 8 pluviöse X (28/1/1802)
erfgenamen: haar broers en zusters o.a. Jean Baptiste **VERPLAETSE**
- 355 (240). 29 floreal X (19/5/1802)
Francois **DE SCHRYVER**
+ Sint-Martens-Leerne 26 germinal VIII (16/4/1800)
erfgenamen: zijn kinderen en kleinkinderen: Jean Francois **DE SCHRYVER** en zijn kinderen; Jacques Constantin en Jean Francois **DE SCHRYVER** in Zomergem, Marie Jacqueline **DE SCHRYVER** x Gillis **MUSSCHE** in Sint-Martens Leerne en Marie Jacqueline **DE SCHRYVER** dochter van Augustin
- 356 (241). 29 floreal X (19/5/1802)
Isabelle **MARTROY** x Francois **VAN EECHAUTE**
+ Nazareth 27 floreal IX (17/5/1801)
kinderen: Jean Xavier, Ferdinand Joseph, Charles en Francois **VAN EECKHAUTE** in Oudenaarde en Deinze
- 357 (242). 1 prairial X (21/5/1802)
Marie **SMESMAN** x Jean Baptiste **DE COSTER**
+ Zevergem 29 frimaire VII (19/12/1798)
kinderen: Francois, Augustin en Pierre Jacques **DE COSTER**
- 358 (243). 1 prairial X (21/5/1802)
Marie Therese **DICK** x Jean **DICK**
+ Zwijnaarde 17 floreal IX (7/5/1801)
kind: Séraphine **DICK**

(wordt vervolgd)

Guido Demuyneck

GEZIN: .....

Indien in leven, wonende:

Generatie: .....
Kwartierstaat: .....
Nrs. .... / .....

Man Vrouw

.....	Familienaam	.....
.....	Voornamen	.....
.....	* / = te	.....
..... /	* / = de	..... / .....
.....	get. / p.	.....
.....	get. / m.	.....
.....	fs V fa	.....
.....	fs M fa	.....

.....	† (†) te	.....
..... /	† (†) de	..... / .....

oud: ..... als: ..... oud: ..... als: .....

.....	get.	.....
.....	get.	.....

.....	Doodsoorzaak	.....
.....	Testament	.....
.....	Afwijk. schrijfw.	.....
.....	Handtekening	.....

oo/X te, de .....

get.: .....

X-kontrakt: .....

.....	Afwijk. schrijfw.	.....
-------	-------------------	-------

Opm.: .....

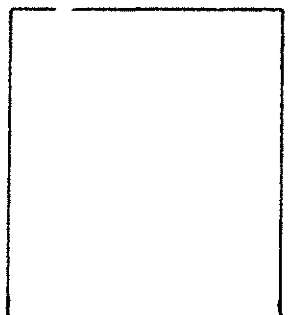
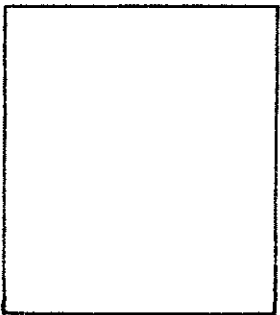
.....	Beroep · Functie	.....
-------	------------------	-------

.....	Diplom.-Ondersch.	.....
-------	-------------------	-------

.....	ander X te	.....
.....	▪ X de	.....
.....	met	.....

.....	ander X te	.....
.....	▪ X de	.....
.....	met	.....

Geraadpleegde bronnen / Bijzonderheden:

KINDEREN :

Nr. :
°/ = ... / ..... | p .....
† (†) ..... / ..... | m .....
oo/x ..... / ..... | get. ....
met ..... | get. ....

Nr. :
°/ = ... / ..... | p .....
† (†) ..... / ..... | m .....
oo/x ..... / ..... | get. ....
met ..... | get. ....

Nr. :
°/ = ... / ..... | p .....
† (†) ..... / ..... | m .....
oo/x ..... / ..... | get. ....
met ..... | get. ....

Nr. :
°/ = ... / ..... | p .....
† (†) ..... / ..... | m .....
oo/x ..... / ..... | get. ....
met ..... | get. ....

Nr. :
°/ = ... / ..... | p .....
† (†) ..... / ..... | m .....
oo/x ..... / ..... | get. ....
met ..... | get. ....

Nr. :
°/ = ... / ..... | p .....
† (†) ..... / ..... | m .....
oo/x ..... / ..... | get. ....
met ..... | get. ....

Nr. :
°/ = ... / ..... | p .....
† (†) ..... / ..... | m .....
oo/x ..... / ..... | get. ....
met ..... | get. ....

Nr. :
°/ = ... / ..... | p .....
† (†) ..... / ..... | m .....
oo/x ..... / ..... | get. ....
met ..... | get. ....

Kwartierstaat

Familienaam :
.....
Voornamen :
.....
o te .....
op .....
Beroep :
f te .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
.....
o te .....
op .....
Beroep :
f te .....
op .....

x te .....
op .....
met .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
.....
o te .....
op .....
f te .....
op .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
.....
o te .....
op .....
Beroep :
f te .....
op .....
x te .....
op .....
met .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
.....
o te .....
op .....
f te .....
op .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
.....
o te .....
op .....
Beroep :
f te .....
op .....
x te .....
op .....
met .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
.....
o te .....
op .....
f te .....
op .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
te ..... op .....
Beroep :
f te ..... op .....
x te ..... op .....
met .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
o te ..... op .....
f te ..... op .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
o te ..... op .....
Beroep :
f te ..... op .....
x te ..... op .....
met .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
o te ..... op .....
f te ..... op .....

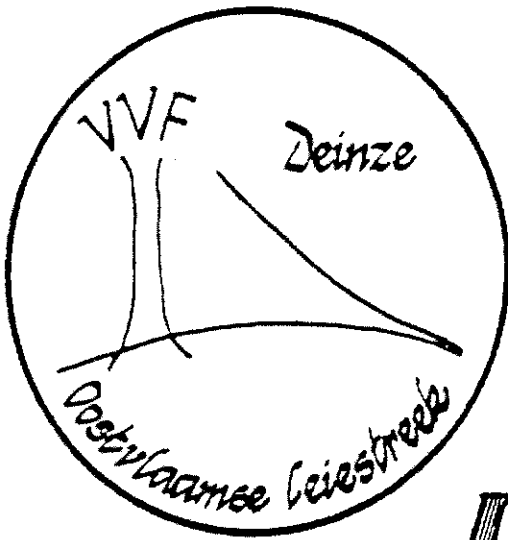
Familienaam :
.....
Voornamen :
o te ..... op .....
Beroep :
f te ..... op .....
x te ..... op .....
met .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
te ..... op .....
f te ..... op .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
te ..... op .....
Beroep :
f te ..... op .....
x te ..... op .....
met .....

Familienaam :
.....
Voornamen :
te ..... op .....
f te ..... op .....

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde Afd. Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in augustus)

Uitgiftekantoor: Deinze 1

4^e jaargang nr. 4

OKTOBER 1996

Verantwoordelijke uitgever:

Tony Vanhee

Reigerslaan 2

9800 Deinze

Hoofdredacteur: Demuyneck Guido, Pachtgoeddreef 17 9031 Drogen

UITNODIGING VOOR DE VOLGENDE ACTIVITEITEN VAN DE VVF-DEINZE

Op dinsdagen 5, 12, 19 en 26 november 1996:

Geleide bezoeken aan het stadsarchief van Deinze telkens van 14 tot 16 uur. Afspraak vooraf noodzakelijk bij Dhr. Jacques De Bruycker, tel 09/386 52 39.

Op dinsdag 3 december 1996 van 20 tot 22 uur in de benedezaal van de bibliotheek, Markt, Deinze:

Voordracht door Dhr. Edgard Seynaeve: **"Militaire Archieven"**

We kennen deze spreker, Commandant op rust, als een ervaren zoeker die zich ondermeer heeft gespecialiseerd in het militaire leven van onze voorouders. Zeker een onderwerp dat velen zal interesseren.

Rekening nr. VVF-Deinze: 083-2731167-38

p/a Lijsterstraat 35 9810 Nazareth

200 JAAR BURGERLIJKE STAND TE DEINZE

Een besluit van het Directoire van 17 juni 1796 liet niet enkel de Burgerlijke Stand in de Zuidelijke Nederlanden ontstaan, maar was 200 jaar later ook de aanleiding om een tentoonstelling over de dienst te organiseren. Een dienst waar de meeste buitenstaanders enkel hun handtekening onder een akte komen plaatsen en dan weer de deur achter zich toetrekken. Ze hebben hun burgerplicht volbracht. De ambtenaar van de Burgerlijke Stand zet dan echter telkens een administratieve molen in gang, die in sommige gevallen een omslachtige administratieve procedure vergt, met juridische consequenties.

De Deinse municipaliteit volgde in 1796 stipt de Franse verordeningen. Blijkbaar ontbraken sommige nieuwe registers, want op 10 augustus liet E. Vander Straeten het huwelijksregister van de Onze-Lieve-Vrouweparochie aanslaan en er de eerste burgerlijke akte in registreren. Het was het begin van een nieuw hoofdstuk menselijke registratie. Uit het Gentse Rijksarchief en het verrassend rijke Deinse Stedelijk Archief waren we in staat een vijftal thema's voor het voetlicht te brengen.

Een algemeen deel bracht de wettelijke omkadering van de Burgerlijke Stand met ondermeer de administratieve ondersteuning voor de verantwoordelijke ambtenaar. Blikvangers daarbij waren de onderrichtingen wegens de weerstand bij de bevolking en bij de lokale besturen en de racistische trekken van de Fransen die gemengde huwelijken tussen blank en zwart verboden.

De geboorte, de eerste cruciale levensfase, opende met de naamsverandering van de ex-Deinse burgemeester-stoker François Vanderpiet(e), die volgens een akte in het geboorteregister (1849, besluit van 1845) zijn naam in Dupont liet veranderen. Het klassieke geboorteregisters werd aangevuld met documentaire bescheiden over uitzonderlijke toestanden zoals de erkenning van een onecht kind of de wettiging van een kind door huwelijk. De folklore sloeg de brug naar het huwelijk, want ook onze Deinse reuzenfamilie beschikt over de nodige geboorteaktes en huwelijksboekjes.

Terzijde willen we wijzen op de rijke oogst aan administratieve emigratiesporen van Deinze naar Noord-Frankrijk in het laatste kwart van de vorige eeuw. Een gedroomd onderwerp voor een lokaal geïnspireerd historicus met interesse voor genealogie.

Willen en mogen trouwen zijn twee standpunten die naast moeten trouwen hun administratieve plaats opeisen... of het reëel onderscheid tussen mening en feit op het vlak van het huwelijk. Dit aspect van het menselijk leven is altijd argwanend gevolgd door al wie zich verantwoordelijk voelde voor de hormonale levenswandel van jonge mensen. Vooral ouders van jonge vrouwen vreesden jongetjes, maar ook het leger waakte over de te temperen voortplantingsdrift van zijn toevertrouwde manschappen.

Het overlijden zette vooral in uitzonderlijke situaties tot heel wat administratief werk aan. Juridisch gehakketak bij de dood van een oude vrijgezel zoals Gillis Vanhiese, die in zijn graf tot twee keer toe zijn naam hoorde veranderen. Of slachtoffers van de

oorlogen van Napoleon tot aan de Duitse furie in onze Leiestreek, het afsterven als emigrant in het ooit zo verre Amerika, de mededelingen errond helpen de genealoog met de stoffering van zijn familiegeschiedenis.

Het deel **tafels en statistieken** sloot de rondgang door 200 jaar Burgerlijke Stand te Deinze.

De voordrachten bij de openingsplechtigheid leerden ons dat de delicate en toch al niet zo gemakkelijke materie rond de drie belangrijkste levensfasen er de laatste decennia zeker niet eenvoudiger op geworden is. Gastsprekers **Karin Vandermeersch**, archivaris van het Oost-Vlaams provinciebestuur, en schepen van Burgerlijke Stand **Nadine Verhellen** beklemtoonden dat de exacte afbakening van de burgerlijke staat van onze bevolking een eerder moeizaam en permanent evoluerend proces is geweest, waaraan de sociale en levensbeschouwelijke evolutie van onze maatschappij niet vreemd is. Vooral uitzonderingssituaties en buitenbeentjes bezorgden de verantwoordelijken de nodige kopzorgen en hun zaak eiste telkens weer een juridisch verantwoorde behandeling. Vooral in kleine dorpen kon dit wel eens leiden tot een minder nauwkeurige interpretatie van de wet.

Hoewel er na de tweede wereldoorlog een aantal hervormingen doorgevoerd zijn, hebben de belangrijkste zich vooral in het laatste kwart van de 20e eeuw voorgedaan: de maatschappelijk tolerantere houding tegenover echtscheiding en concubinaat, de verfijnde afstelling bij adoptie en de nu nog voortdurende discussie over afstamming lagen aan de basis van grondige wetsveranderingen(**).

Bij de voorbereiding van de tentoonstelling bleek alweer eens hoe rijk het Deinse archief wel is. Een permanent beheer en een deskundige begeleiding zouden voor een niet te onderschatten meerwaarde zorgen en het onderzoek naar de geschiedenis van de Deinse bevolking stimuleren.

De organisatoren danken iedereen van harte die tot het succes van hun initiatief heeft bijgedragen.

Tony Vanhee

(**) De voordracht die schepen **Nadine Verhellen** heeft gehouden, verschijnt in een volgend nummer van **Leiestam**.

GOED NIEUWS VOOR DE STAM HUYS EN AANVERWANTEN

Op woensdagavond (25 september) was Dr. **Paul Huys** - auteur van de familiegeschiedenis **Huys** - te gast met een bijdrage over **Hoe stel ik mijn familiegeschiedenis op?** Hij benadrukte ondermeer de wetenschappelijke benadering van de materie door permanente controle en kritische interpretatie van de bronnen (historische kritiek), de beperkingen die de samensteller zich bij de keuze van het onderwerp (bijv. de familietakken) dient op te leggen om tot een overzichtelijk, evenwichtig en leesbaar geheel te komen.

Tijdens zijn ravissante voordracht deelde Dr. **Paul Huys** mee dat hij tegen het einde van dit millennium - tijd is relatief - een verder uitgewerkte versie van de familie **Huys** wil verzorgen.

Tony Vanhee

DE GAZET VAN DE DEINZE

2e JAARGANG - NR. 80

19 SEPTEMBER 1996

OPLAGE 19.250 ex. - verspreid in: AARSELE - ASTENS - BACHTEN-MARIA-LEERNE - DEINZE - DE PINTE - DEURLE - DRONGEN-BAARLE - EKE - COTTEM - GRAMMENE - HUSE-LOZER - KRUSHOUTEM - LOTENHULLE - MACHELEN - MERGEM - MULLEM - NAZARETH - NEVELE - OESLOEM - OISENE - OUVEGEM - PETEGEM - POEKE - POSELE - ST-MARTENS-LATEM - ST-MARTENS-LEERNE - VRIET - VOESSELAKE - WANNINGEM-LEDE - WONTERGEM - ZEVELEN - ZULTE

Redactie en publiciteit: TALLIEU & TALLIEU nv
Markt 88, Deinze - Tel. 09/386.04.41 - Fax 09/386.79.75

Gedrukt op 70% gerecycleerd papier

Redactie Infokrant:
Stadsbestuur Deinze -
Dienst Voorlichting

MET OP PAGINA 11 EN 12

INFOKRANT

VAN DE STAD DEINZE

DEINZE KIJKT NAAR HUWELIJKSTOESTEMMINGEN EN ANDERE DOCUMENTEN VAN DE BURGERLIJKE STAND.

Twee jaar na de succesvolle tentoonstelling „Familiepapieren op zolder“ pakt

de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (VVF) Deinze van zaterdag 21 september tot vrijdag 27 december in de kelder van de stedelijke

bibliotheek op de Markt uit met een expo over „200 jaar burgerlijke stand te Deinze“. Aan de hand van een honderdtal documenten,

registers en archieven, verlicht met foto's, bidprentjes, kaarten en voorwerpen wordt de burgerlijke stand in Deinze be-

licht. Met de inpalming van onze gebieden door de Franse overheersers werd het ganse maatschappelijke leven grondig door elkaar geschud.

De Franse Republiken wilden absoluut breken met het verleden. Met andere woorden: de Fransen wilden met hun „nieuwe orde“ het Ancien Régime doen vergeten en voerden allerhande nieuwe instellingen in. Ze vervingen ondermeer de oude gewesten door departementen (met arrondissementen en kantons) en installeerden het bestuurlijk en rechterlijk korps. Ze kondigden verder bij ons

de nieuwe Franse wetgeving af die ons maatschappelijk leven beïnvloedde. Met de inlijving van ons gebied wordt Deinze ingedeeld bij het Schelde-departement. In het huidige Frankrijk worden de departementen trouwens nog steeds genoemd naar stromen en rivieren.

In elk geval zijn de registers van de burgerlijke stand voor wat betreft de Nieuwste Tijden (vanaf 1796) en de parochieregisters (doop-, huwelijks- en overlijdensregisters) voor wat betreft het Ancien Régime de basisdocumenten die de familiehistorie van iedere familie-kundige. Slechts met

behulp van de namen, data's en plaatsen die we daarin terugvinden is het mogelijk het geraamte van een stamboom samen te puzzelen en zo de fundamenten te gieten waarop een echte familiegeschiedenis kan gebouwd worden. In het eerste onderdeel van de tentoonstelling worden de eerste jaren van de nieuwe instelling belicht. Een besluit van 17 juni 1796 beval de toepassing van de Franse wetten betreffende „den civilen staet der burgers“ in onze gewesten. Zo vorderde op 10 augustus 1796 de „president de la municipalite“ Vander Strae-

ten de oude parochieregisters van de Deinse deken op. Deze registers werden in de begintafel verder gebruikt als registers van de burgerlijke stand. Pas in het najaar van 1796 ging men nieuwe registers gebruiken.

In het eerste deel van de expo worden eveneens een reeks interessante instructies en formulieren uit de Franse tijd tentoongesteld. Zo ligt er een circulaire uit 1802 die huwelijken tussen blank en zwart verbiedt.

In een tweede deel komen de drie cruciale fasen van het menselijk bestaan waarvoor de burger-

Verloot op pag. 2

Grandioze UITVERKOOP

wegens verbouwingswerken

FLASH ELEKTRO

09/374774

DE CEDER

Vakantie- en Seminariecentrum
Partijsstraat 34
9800 Deinze
Tel. 09/386.30.28
Fax 09/386.98.96

VAKANTIE-VORMING-SPORT ONTSPANNING

Hotel, 10 vergaderzalen voor 10 à 50 personen, congreszaal voor 200 personen, sporthal + 2 buitenterreinen, bar, 4,3 ha park, kinderspeelruimte, minigolf, visvijver, zwembad (temp. 30°C) met kinderglijbaan, sauna, Turks stoombad, brobbelbaden, 2 zonnebanken,...

- SOCIAAL TOERISME -

'De Ceder'... je moet er eens geweest zijn!

Vervolg van pag. 1

lijke stand wordt ingeschakeld aan bod. We hebben het over de geboorte, het huwelijk en overlijden. De tentoonstelling blijft hierbij niet beperkt tot het enkel tonen van registers maar treedt ook naar buiten met volmachten, attesten, uittreksels van akten, akten van bekendheid, erkennings- en wettigingsakten van kinderen, huwlijksafkondigingen, toestemmingen om te mogen huwen (van ouders en korpsoverste), koninklijke dispensaties om te mogen trouwen, eerbiedige akten, trouwboekjes, naamsveranderingen, doktersattesten bij overlijden, oorlogsslachtoffers, machtigingen tot begrafenis in een andere gemeente en lijkschouwingen.

In een laatste deel komen enkele statistische- en hulpdocumenten aan bod zoals de jaarlijkse en tienjaarlijkse alfabetische tafels op de registers, geboortestatistieken, lijsten met vermelding van de doodsoorzaak enz. De meeste documenten en voorwerpen komen uit het Gentse Rijksarchief, het Deinse stadsarchief en uit particuliere verzamelingen. Wie wil weten hoe oude registers eruit zien, wil weten of de pastoors en bevolking in de Franse tijd spontaan meewerkten, of de Fransen in die tijd racisten waren, wie een huwelijk kon beletten of een ander antwoord wil op een vraag omtrent 200 jaar burgerlijke stand moet zeker op de expo langs komen. Het ligt in de

bedoeling van de Deinse afdeling van de Vereniging voor Familiekunde om de Deinzenaren een stukje geschiedenis te laten (her)ontdekken. Aan de expo wordt medewerking verleend door de stedelijke bibliotheek en bibliothecaris Marianne Dossche. Het programma ziet er als volgt uit: Vrijdag 20 september: om 19.30 uur openingsplechtigheid met inleidingswoord door schepen van cultuur Jacques De Ruyck. Daarna toespraak door Tony Vanhee voorzitter van de plaatselijke afdeling van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde over „De burgerlijke stand, een onmisbare dienst voor de VVF en de genealogen”. De burgerlijke stand

Vervolg op pag. 3

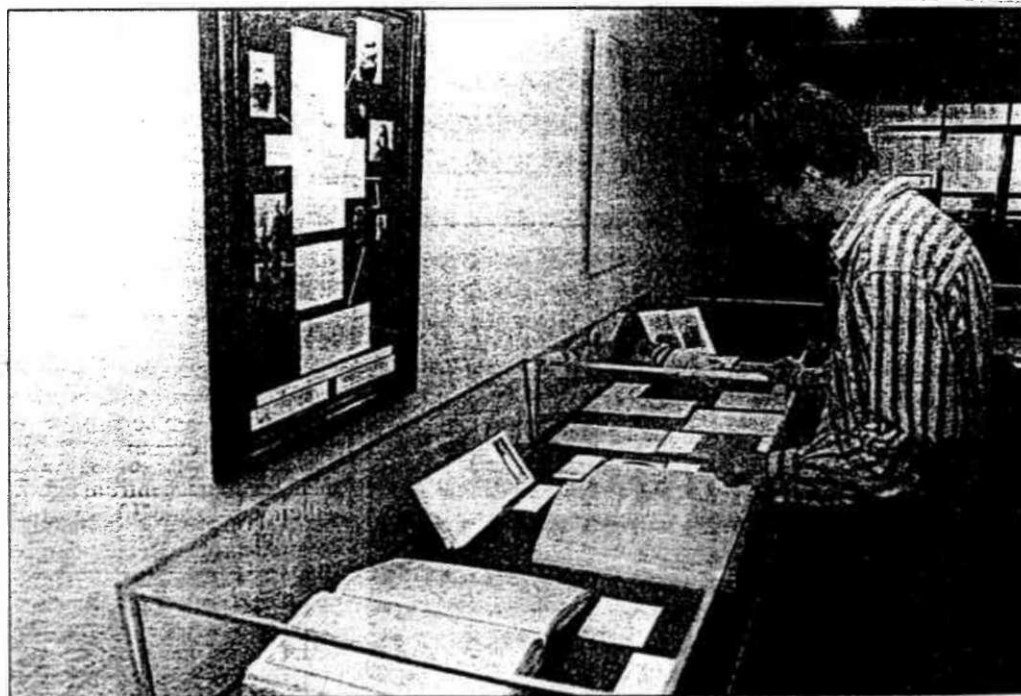
Vervolg van pag. 2

als nieuwe instelling in de Franse periode is de volgende spreekbeurt. Die wordt gehouden door Karin Vandermeersch archivaris bij het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen. Daarna volgt een causerie door Guido Demuynck, secretaris van de VVF Deinze over 200 jaar burgerlijke stand te kijk. Tot slot zal schepen van burgerlijke stand Nadine Verhellen iedereen toespreken over de burgerlijke stand anno 1996. De stedelijke muziekacademie zorgt voor een passende muzikale omlistung. Op woensdag 25 september houdt Pual Huys, bestuurslid KOK dan een toespraak met als onderwerp „Hoe stel ik

mijn familiegeschiedenis op?”.

De tentoonstelling is te bezoeken tijdens de openingsuren van de bibliotheek de maandag van 14 tot 18 uur, de dins-, donder- en vrijdag van 14 tot 20 uur, de woensdag van 10 tot 13 en van 14 tot 18 uur en de zaterdag van 10 tot 13 uur. Scholen en socio-culturele verenigingen kunnen mits voorafgaandelijke aanvraag een geleid bezoek krijgen. Marianne Dossche of Peter Struyve staan daarvoor in. De expo is gratis te bezoeken. Info: Herfstlaan 59 te 9800 Deinze.

G.v.D. ■

HET LAATSTE NIEUWS
23/9/1996

BURGERLIJKE STAND IN WOORD EN BEELD

DEINZE — De afdeling Deinze van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde zet in de kelder van de stedelijke bibliotheek (Markt) een tentoonstelling rond 200 jaar burgerlijke stand op. De expositie werd gisteravond geopend met enkele toespraken rond de burgerlijke stand vroeger en nu. De aanleiding tot deze tentoonstelling ligt voor de hand. In 1796, precies 200 jaar terug, werd in onze regio de burgerlijke stand ingevoerd. Het bijhouden van geboorten, huwelijken en overlijdens was in de Franse tijd niet langer het werk van de pastoors. Voor de burgerlijke stand werden ambtenaren aangesteld. De tentoonstelling van VVF Deinze toont registers uit die periode. De organisatoren proberen heel wat vragen te beantwoorden over hoe toen gewerkt werd en hoe netelige kwesties (registratie van geboorten, huwelijken of overlijdens in buitenland, naamsveranderingen...) werden opgelost. De documenten komen uit het stadsarchief, het Gentse Rijksarchief, de Kunst- en Oudheidkundige Kring Deinze, de burgerlijke stand van Deinze en privé-verzamelingen. De expositie is toegankelijk tijdens de openingsuren van de bibliotheek. — FHN / Foto VHLA

DE UITGANG VAN LATIJNSE VOORNAMEN IN PAROCHIEREGISTERS

EEN KORTE KENNISMAKING MET HET LATIJN

Herhaaldelijk blijkt in de rubriek "Vraag-Antwoord" (in Vlaamse Stam n.v.d.r.) dat familievorsers bij het doornemen van parochieregisters door ontstentenis aan een initiatie in het Latijn de voornamen hunner voorouders foutief spellen zodat men bv. inlichtingen vraagt over een Henrici, een Ludovico, een Johannis of een Petrum, in plaats van respectievelijk Henricus, Ludovicus, Johannes en Petrus.

Dit artikel is bedoeld om dergelijke spelfouten te weren uit kwartierstaten, stambomen en familiegeschiedenissen. Wie het geluk had Latijn te studeren vindt wat volgt misschien een evidentie en overbodig, doch voor vele anderen is het hopelijk een hulp bij de consultatie van katholieke kerkregisters die bijna altijd in het Latijn zijn gesteld.

De talen worden ondermeer onderverdeeld in syntetische en analytische talen. De laatste maken gebruik van bijgevoegde woordjes om de functie van een bepaald woord in de zin te kenmerken, de eerste doen dit door de uitgang van dat woord te veranderen. Zo zijn het Latijn, Grieks en Russisch syntetisch, het Frans analytisch. Het Duits is nog vooral syntetisch terwijl het moderne Nederlands hoofdzakelijk analytisch is. Een voorbeeld maakt deze theorie allicht duidelijker:

Vaders hoed = syntetisch

De hoed van vader = analytisch.

Men ziet dat in het eerste geval de notie van bezit bekomen werd door de uitgang -s aan het substantief "vader" te kleven, terwijl in het tweede geval het voorzetsel "van" het bezit kenmerkt.

Nu zal in dit geval het Latijn nooit op een voorzetsel beroep doen, doch steeds de uitgang veranderen. "filius Henrici et Catharinae" bv. zal betekenen: "zoon van Henricus en Catharina". De Latijnse uitgangen -i en -ae hebben dus dezelfde waarde als het Nederlandse voorzetsel "van". Men begrijpt nu dat het verkeerd is in zijn kwartierstaat de voorouders Henrici en Catharinae te vermelden. Deze mensen heetten hoegenaamd niet zo. Hun doopnaam was Henricus en Catharina.

Dergelijke vormveranderingen van een naamwoord noemt men naamvallen. Het Indo-europees had er acht, waarvan het Latijn er zes heeft bewaard. Voor onze parochieregisters hebben we hiervan maar vier nodig.

De "nominatief" wordt gebruikt om een woord gewoon te citeren en als dat woord onderwerp of gezegde is.

bv.: Baptizatus est Henricus = werd gedoopt: Henricus

Sepulta est Catharina = werd begraven: Catharina

De "genitief" duidt vooral op een bezit, in het Nederlands: van... Zie het voorbeeld hierboven.

De "accusatief" karakteriseert vooral een lijdend voorwerp.

bv.: Baptizavi Henricum et Catharinam = ik heb gedoopt Henricus en Catharina

De "ablatief" wordt vooral gebruikt bij bijwoordelijke bepalingen (voor parochieregisters van weinig belang) en in onafhankelijke constructies, de zgz. losse ablatief.

bv.: testibus Henrico Verheyen et Joanne Sips = met als getuigen Henricus Verheyen en Joannes Sips.

Latijnse naamwoorden, dus ook eigennamen in een kwartierstaat, worden in het Nederlands in de nominatief overgenomen, wat normaal is.

Een naamval op -i (genitief), -um (accusatief) en -o (ablatief) nemen we over op -us, bv. Henricus. Dit zijn hoofdzakelijk mansnamen.

Een naamval op -ae (genitief), -am (accusatief) en -a (ablatief) wordt in onze Nederlandse nota's -a, bv. Catharina. Dit zijn vooral vrouwennamen.

Een naamval op -is (genitief), -em (accusatief) en -e (ablatief) zal in de nominatief meestal op -es of -is eindigen, bv. Johannes, Clotildis. Laten we zeggen dat alle voornamen die niet op -us of -a eindigen tot het derde geval behoren.

Men moet deze uitgangen zelfs niet van buiten leren. Meestal kent men door de wet der gewoonte de vaste kalendernamen. Gebruik daarom steeds in uw aantekeningen deze namen zoals u ze kent en neem geen Latijnse uitgang over. Denk bv. niet te vlug dat een Henrico een ingeweken Italiaan was, hoogstwaarschijnlijk is de vorm van die naam slechts een ablatief en dient u uw voorouder te noteren met de naam waaronder hij gedoopt werd: Henricus.

E. FREDERICKX

(dit artikel werd letterlijk overgenomen uit "Vlaamse Stam", het algemeen ledenblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, jaargang 1973 blz. 473-474)

OPROEP TOT MEDEWERKING

Leden en sympathisanten, in het bezit van een artikel, stamboom of korte familiegeschiedenis waarvan zij menen dat het voor publicatie in aanmerking komt, kunnen zich wenden tot de redactie p/a Pachtgoeddreef 17, 9031 Drongen.

Ook vragen om inlichtingen naar families uit de streek van Deinze zijn welkom! Deze vragen dienen wel geformuleerd met de reeds teruggevonden gegevens als inhoud.

PUBLICATIES VAN DE VVF-AFDELING DEINZE

Alle publicaties uitgegeven door VVF-Deinze zijn nog verkrijgbaar. Gelieve de vermelde bedragen over te schrijven op rek.nr. 083-2731167-38 van VVF-Deinze, p/a Lijsterstraat 35 9810 Nazareth.

Volkstellingen van het jaar IV, kanton Deinze:

Deel 1: Deinze en Petegem;

Deel 2: Machelen, Olsene en Zulte Per deel: 360 fr.;

Deinze, Nazareth-Eke, Zulte. Een documentatiegids voor historisch en genealogisch onderzoek in het Rijksarchief Kortrijk 500 fr.;

"Gottem 1816-1830" Inschrijving militie 1816, Staat van bevolking 1830" 360 Fr.;

"Vynckt 1830-1835" Bevolking 555 fr.;

De kadastrale Popp-kaart van Deinze (1861) 310 fr.

Over onze nieuwe uitgave betreffende de inwoners van de Markt te Deinze, meer in ons volgend nummer.

REGISTRATIEKANTOOR DEINZE: AANGIFTEN VAN NALANTENSCHAP

(vervolg van nr. 3, pagina 149)

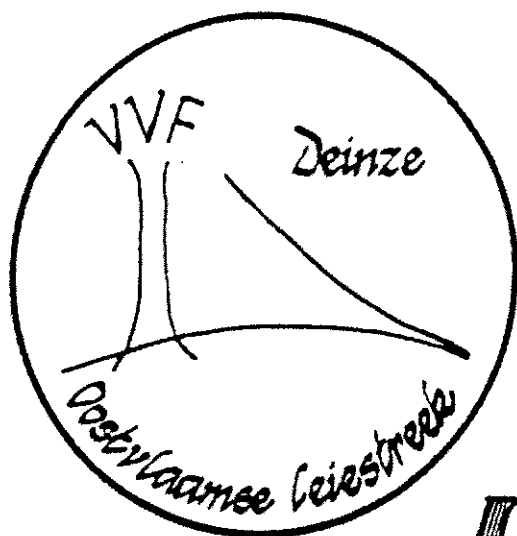
(Bron: Rijksarchief Beveren-Waas: Registratie Deinze reeks 187/A/4)

- 359 (244). 2 prairial X (22/5/1802)
 Marie Jeanne **DE BRUYNE** + Vinkt 18 nivose X (8/1/1802)
 erfgenamen: Jean Francois **MARTENS** in Zeveren en Pierre Joseph
VAN DAMME in Tielt
- 360 (245). 5 prairial X (25/5/1802)
 Pierre **DE SORGELOOSE**
 + Sint-Denijs-Westrem 1 nivose X (22/12/1801)
 kind: Augustin **DE SORGELOOSE**
- 361 (246). 6 prairial X (26/5/1802)
 Norbertine **BILLIET** x Philippe Jacques **VAN LAERE**
 + Petegem-aan-de-Leie 13 vendemiaire IX (5/10/1800)
 kinderen: Jean Baptiste, Beatrice, Pierre Francois, Marie Colette
 en Charles Louis **VAN LAERE**
- 362 (247). 6 prairial X (26/5/1802)
 Agnes **DE VREESE** x ? **VANDE PUTTE**
 + Sint-Maria-Lerne 25 vendemiaire IX (17/10/1800)
 kinderen: Augustin, Jacques, Jean Florentin, Colette en Marie
 Jeanne
- 363 (248). 6 prairial X (26/5/1802)
 Jean Francois **RONSSSE**
 + Sint-Maria-Lerne 6 frimaire IX (27/11/1800)
 kinderen: Isabeau en Augustin **RONSSSE**
- 364 (249). 9 prairial X (29/5/1802)
 Josephe Marie Corneille **BALDE** weduwe Jean Baptiste Desire **DE**
POTTELBERGHE (in Burgerlijke Stand **VAN POTTELSBERGHE**)
 + Gent 10 frimaire X (1/12/1801)
 kinderen: Frederic Joseph, Marie Colette, Chretien, Rosalie,
 Joseph en Philippe **DE POTTELBERGHE**
 eigendommen in Olsene, Deurle (o.a. hofstede van 16ha4are
 verpacht aan Pierre **VAN RENTERGHEM**), Astene (o.a. hofstede van
 8ha verpacht aan Pierre **MICHIELS**), Sint-Denijs-Westrem, Afsnee,
 Sint-Martens-Latem en Sint-Maria-Lerne
- 365 (250). 9 prairial X (29/5/1802)
 Pierre **DE BOCK** + Nazareth 12 frimaire X (3/12/1801)
 kinderen: Constantin, Pierre, Francois, Joseph, Marie, Therese,
 Jeanne Marie, Pierre Jean en Philippe Jacques **DE BOCK**
- 366 (251). 11 prairial X (31/5/1802)
 Marie Colette **CASIER** x Jean Baptiste **KESTELOOT**
 + Gent 19 frimaire X (10/12/1801)
 kind: Marie Jeanne **KESTELOOT**
 eigendom: de helft van een hofstede van 4ha26a20ca in Eke
 verpacht aan Francois **BRAET**
- 367 (252). 11 prairial X (31/5/1802)
 Isabelle **VERHEGGE**
 + Sint-Martens-Latem 12 fructidor IX (30/8/1801)
 erfgenaam: haar broer Jacques **VERHEGGE**

(wordt vervolgd)

Guido Demuyne

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde Afd. Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in augustus)

Uitgiftekantoor: Deinze 1

4^e jaargang nr. 5

DECEMBER 1996

Verantwoordelijke uitgever:

Tony Vanhee

Reigerslaan 2

9800 Deinze

Hoofdredakteur: Demuyneck Guido, Pachtgoeddreef 17 9031 Drongen

**HET BESTUUR VAN DE V.V.F.-AFDELING DEINZE
WENST ZIJN LEDEN EN ALLE BELANGSTELLENDEN EEN
OPPERBEST 1997!**

AKTIVITEITEN IN HET VOORJAAR 1997:

Dinsdag 28/1/1997 van 20 uur tot 22 uur in de benedenzaal van de Stedelijke Bibliotheek, Markt, Deinze:

Vormingsavond in Seminarievorm o.l.v. Tony Vanhee en Claude Gekiere:

Thema's: - Inleiding tot de Kortrijkse Poortერი door Claude Gekiere (alhoewel Deinze zijn eigen poorters had waren velen in Deinze en omstreken buitenpoorter van Kortrijk; veel archief omtrent hen is dan ook in Kortrijk terug te vinden);

- Dessertie tijdens Wereldoorlog 1914-1918 door Jacques De Bruycker (Jacques vond hieromtrent interessante stukken die hij U voorstelt);

- Verslag van een Deinse lijkschouwing door Guido Demuyneck (in het Rijksarchief Gent bevindt zich in het fonds Deinze een bundel processen-verbaal van lijkschouwingen uit vorige eeuw; aan de hand van een voorbeeld wordt duidelijk gemaakt hoe men tewerk ging).

HERNIEUWING LIDGELDEN:

Bij dit nummer is een overschrijvingsformulier gevoegd. Gelieve uw lidmaatschapsbijdrage 1997 (200 F) over te schrijven op ons rekening nr. 083- 2731167-38. Nationale leden van de V.V.F. zijn niet verplicht deze bijdrage te betalen maar hun steun is uiteraard zeer welkom.

VAN DEINSE VREEMDELINGEN EN ASTENSE SCHEEPSTREKKERS

1. Een registertje van vreemdelingen

Het Stedelijk Archief van Deinze bevat een niet gedateerd registertje, uit de Franse tijd, met een paar namen van vreemdelingen, die hier toen verbleven:

1. **frederic DUTSCH** (Loemsche en hannovre) -
ex-militair et journalier - sinds 6 maand in de stad.
2. **henriette BATELE** - (guise en france [oost Saint-Quentin] -
couturier - sinds 10 jaar in de stad.
3. **Joseph LAPORTE** - (la capelle niescamp en france) -
emouleur - sinds 5 jaar in de stad.
4. **Jean Betaz** (Valgrisenche en dardaigne [Dordogne?/Italie?])
colporteur - sinds 10 jaar in de stad.
5. **francois mathieu Betaz** (Valgrisenche en dardaigne) -
colporteur - sinds 3 jaar in de stad.

In "De volkstelling van het jaar IV", deel Deinze" (Guido Demuyne) vinden we de vier namen niet weer. Als we rekening houden met het 10-jarig verblijf bij ons van **Henriette Batele** en **Jean Betaz**, kunnen we afleiden dat dit registertje na 1806 is opgesteld.

Bron: D.S.A., Deinze. Register vreemdelingen (1.756).

2. De Astense scheepstrekken van de Leie

Hoewel het nu niet meer zo expliciet gebeurt, mag de overheid in sommige omstandigheden haar burgers opeisen of goederen in beslag nemen, ten dienste van de gemeenschap.

In het ancien régime gebeurde dit frequenter en de kasselrij-verslagen vermelden vaak allerhande opeisingen van pioniers, paarden en karren, levensmiddelen, hooi en stro...

De Bruine Pakken⁽¹⁾ van het Kortrijkse Rijksarchief bevatten lijsten en staten van opgeëiste scheepstrekken, in de jaren 1744-1747.

Voor ASTENE vonden we een paar nominatieve lijsten van werklieden "gedient hebbende om schepen te trecken vanden jaere 1744 tot juny 1747". Langs het jaagpad trokken ze schepen voort, die in dienst van de Franse koning het traject Gent-Kortrijk verzekerden.

Op 2 mei 1747 heeft men **pieter wauters**, **gillis malfait** en **Joannes de Conynck** ingespannen. Voor 11 mei 1747 noteren we:

Judocus van poucke	guille verhenne
anthone heirbrant	Christiaen houck
andries alleene	Lieven Claeys
pieter adams	andries vande moortele
pieter de waeghenaere	andries dhont
Jan thienpont	andries Saelens
Joannes neiryncx	pauwel d'hont
jan de Cockere	Joannes de vreesse.

⁽¹⁾ R.A. KORTRIJK, Bruine Pakken nr. 5679.

NAAMSVERWARRING IN NAZARETH TIJDENS DE 18 E EEUW

Sinds de Fransen hier in 1795 hun revolutionaire wetten introduceerden kan elke verschrijving in akten van de Burgerlijke Stand slechts rechtgezet worden na vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg. Van een naamsaanpassing zagen we onlangs een voorbeeld tijdens de tentoonstelling "200 jaar Burgerlijke Stand". In een kantmelding bij de overlijdensakte van Gillis **VANHIESE** (+ Deinze 1807) wordt vermeld dat diens naam tot tweemaal toe (in 1809 en 1819) werd gewijzigd na verzoek van de familie, nl. van **VANHIESE** in **VANHIESSE** en achteraf **VANHESE**. Dachten we dat onze voorouders in het Ancien Régime het niet zo nauw namen met de schrijfwijze van hun naam, dan wordt ons idee hieromtrent toch enigszins afgezwakt door een akte uit 1773 die we onlangs terugvonden in de zogenaamde registers van wettelijke passeringen van de oude heerlijkheid Nazareth (Rijksarchief Gent, Fonds Nazareth nr. 16 folio 60). Deze akte bewijst dat alleszins in de tweede helft van de 18e eeuw in onze streken enig belang werd gehecht aan een continuïteit van de familienaam en reeds in deze periode betrokkenen "grootte schaede ende intresten souden connen lyden" wanneer hun familienaam niet steeds op dezelfde manier werd geschreven. Met hun verzoek wensden Lucas **CLAEYS** en zijn echtgenote Jacoba **LAUWAERT** een rechtzetting te bekomen van de schrijfwijze van de familienaam van hun dochter Joanne en hun zoon Andries (geboren in Nazareth, respectievelijk op 14/2/1743 en 12/9/1748 als **CLAUS** en **CLAES**) in de doopregisters. In de parochieregisters konden we vaststellen dat de pastoor van Nazareth bij de doopakten een kantmelding schreef waarbij hij de toestand rechtzet. Hieronder de volledige tekst uit het register van wettelijke passeringen.

Compareerde voor ons Schaut burgemeester ende schepenen der prochie van nazarette in persooene Lucas **CLAEYS** ende Jacoba **LAUWAERT** syne wettelycke huysvrouwe de welcke ons te kennen geven dat sy ondervonden hebben dat inden doopregister der prochie van nazarette ten jaere 1743 den 14 february alwaer hun wettig kint staet aengeteeckent by faute ende abusivelyck den toenaem ofte naeme van familie is geschreven **CLAUS** in plaetse van **CLAEYS** gelyck het blyckt uyt copie vanden selven registre, Item hoe dat ten jaere 1748 den 12en septembre inden selven registre alwaer wederom hun wettig kint is aengeteeckent oock by faute ende abusivelyck den toenaeme ofte naeme van familie is geschreven **CLAES** in plaetse van **CLAEYS** gelyck wederom blyckt uyt copie vanden selven registre alhier gesien welcke comparanten ons hebben gedeclareert ende te kennen gegeven dat toenaeme ofte naeme van familie niet en is **CLAES** ofte **CLAUS** maer **CLAEYS** het welcke wy hebben bewesen gethoont door copie van hunnen trouw brief van daeten den 23 novembre 1738 alwaer den naeme geschreven is **CLAEYS** niet **CLAES** of **CLAUS** alhier gesien Item uyt twee differente ander copien getrocken uyt den doopregisters van het selve nazarette alwaer den naeme geschreven staet **CLAEYS** niet **CLAES** nog **CLAUS** wederom alhier gesien van daeten den 29en novembre 1739 ende den 18en february 1741 synde oock alhier mede gecompareert Geert DE WULF out ontrent de 80 jaeren ende Pieter VANDER MEULEN out ontrent de 65 jaeren beede schepenen deser prochie de welcke verclaerden ende certifieerden de voorseyde Lucas **CLAEYS** ende Jacoba **LAUWAERT** van joncx af gekent te hebben ende dat den toenaeme ofte naem van familie anders niet en is geseyt geweest als **CLAEYS**, niet **CLAES** veel min **CLAUS**, ende dat Joanne ende Andries **CLAEYS** synde wettige kinderen vande voorseyde comparanten ende van alle menschen daer vooren syn aensien en bekent geweest, gelyck Lucas **CLAEYS** ende Jacoba **LAUWAERT** hier verclaeren ende certifieren hun te eirkennen ende gelyckerwys de comparanten of hunne kinderen door dus daenigen misslag ende faute groote schaede ende intresten souden connen lyden soo ist dat sy ons hebben versocht van te willen dusdaenigen misslag ende faute te corrigeren en te declareren dat den naeme van eersten comparant niet en is **CLAES** of **CLAUS** maer **CLAEYS** ende te permittieren dat den naeme op den doopregister alwaer hy qualick geschreven is soude verandert worden.

Aen welck versoeck wy hebben gratieus toegestaen gelyck wy doen mits desen, hun verleende desen act om te dienen naer behooren permittierende niet te min aenden heere pastor van het sele nazareth vanden naeme in het toecomende te schryven **CLAEYS** ende notitie in desen act inden doopregister alwaer de faute syn begaen te houden ende aen onsen greffier den selven act op het registre te registreren

Actum in onse ordinaire vierschaere ten maeninge van dheer Frans VANDEN BROUCKE schaut wettelicke kennisse ende overstaen van Joannes Bernardus VANDER STICHELE burgemeestre Dominicus VANDER SYPE ende Carel Benedictus COPPENS in ordinaire vierschaere desen 26en january 1773 ende waeren onderteckent F. VANDEN BROUCKE J.B. VANDER STICHELE Dominicus VANDER SYPE Pieter VANDER MEULEN Geert DE WULF ende Carel Benedictus COPPENS my toorconden als greffier w.g. J. VAN WONTERGHEM

<p>FRANCISCUS LOOTENS 8</p> <hr/> <p>* 14 mei 1777 Vosselare + 13 feb 1847 Kruishoutem</p>	<p>JOSEPH MASCO 10</p> <hr/> <p>* 3 apr 1755 Bellem + 22 nov 1839 Nevele</p>	<p>PETRUS JOANNES FRANCISCUS BUYSE 12</p> <hr/> <p>* 7 sep 1772 Sint Niklaas + 3 feb 1848 Nevele</p>	<p>CAROLUS AUGUSTINUS DE COSTER 14</p> <hr/> <p>* 6 mrt 1768 Lotenhulle + 7 jun 1862 Nevele</p>
<p>JOANNA DELVAL 9</p> <hr/> <p>* 25 feb 1772 Nevele + 22 jul 1821 Vosselare</p> <hr/> <p>x</p>	<p>JOANNA PETRONILLA DE WITTE 11</p> <hr/> <p>* 11 feb 1770 Hansbeke + 5 apr 1838 Nevele</p> <hr/> <p>x 20 feb 1798 Hansbeke</p>	<p>BARBARA THERESIA BAERT 13</p> <hr/> <p>* 16 feb 1772 Nevele + 6 mei 1838 Nevele</p> <hr/> <p>x 20 feb 1798 Nevele</p>	<p>COLETA BAFORT 15</p> <hr/> <p>* 27 okt 1783 Nevele + 21 jun 1827 Nevele</p> <hr/> <p>x 27 jan 1803 Nevele</p>
<p>ANDRIES LOOTENS 4</p> <hr/> <p>* 23 mrt 1802 Vosselare + 28 mei 1866 Nevele</p> <hr/> <p>x 11 jul 1827 Nevele</p>	<p>MARIE THERESIA MASCO 5</p> <hr/> <p>* 21 nov 1803 Nevele + 22 mei 1880 Nevele</p>	<p>EUGÈNE BUYSE 6</p> <hr/> <p>* 14 dec 1802 Nevele +</p> <hr/> <p>x 24 sep 1828 Nevele</p>	<p>BLONDINE DE COSTER 7</p> <hr/> <p>* 16 apr 1805 Nevele + 4 dec 1859 Nevele</p>
<p>CAROLUS LUDOVICUS LOOTENS 2</p> <hr/> <p>* 17 sep 1829 Nevele + 6 mrt 1881 Nevele</p>		<p>BLONDINA BUYZE 3</p> <hr/> <p>* 5 jul 1831 Nevele + 30 okt 1918 Ruiselede</p> <hr/> <p>x 9 dec 1857 Nevele</p>	
<p>CAMIL LOOTENS 1</p> <hr/> <p>* 21 jul 1869 Nevele + 2 nov 1940 Nevele</p>			

GEN I

REGISTRATIEKANTOOR DEINZE: AANGIFTEN VAN NALATENSCHAP

(vervolg van nr. 4, pagina 160)

(Bron: Rijksarchief Beveren-Waas: Registratie Deinze reeks 187/A/4)

- 368 (253). 11 prairial X (31/5/1802)
Catherine **COVENT** + Olsene 3 frimaire X (23/11/1801)
x Franciscus **MEHEUS**
kinderen: Frederic, Marie Catherine, Sophie en Jean Emanuel
MEHEUS.
- 369 (254). 13 prairial X (2/6/1802)
Isabelle **VLAMINCK** + Huise 4 ventose V (22/2/1797) x ? **VINDEVOGEL**
kinderen: Pierre Francois, Benoit, Joseph, Rosalie, Marie
Catherine en Xaverie **VINDEVOGEL**.
- 370 (255). 22 prairial X (11/6/1802)
Catherine **DE CLERCQ** + Asper 29 brumaire V (19/11/1796)
erfgenamen: Jean Baptiste en Jacques **DE CLERCQ**.
- 371 (256 en 257). 23 prairial X (12/6/1802)
Marie Anne Rosalie **ADAMS** + Zulte 2 nivose V (22/12/1796)
x Francois **LAMMERTIN** + Zulte 2 brumaire X (24/10/1801)
kinderen: Isabeau Reine en Rose **LAMMERTIN**.
- 372 (258). 23 prairial X (12/6/1802)
Jean **VAN HONACKER** + Huise 8 germinal IX (29/3/1801)
kinderen: Veronique **VAN HONACKER** x Jean **MEIRE**;
Ferdinandine **VAN HONACKER** x Francois **T'JAMPENS**;
Emanuel, Catherine en Barbe **VAN HONACKER**.
- 373 (259). 25 prairial X (14/6/1802)
Catherine **WYMERSCH** + Huise 10 thermidor V (28/7/1797)
x Pierre Jean **NAESSENS**
kind: Marie Sabine **NAESSENS**.
- 374 (260). 25 prairial X (14/6/1802)
Charles Benoit **VAN CAUWENBERGE** + Huise 30 floreal IV (19/5/1796)
kind: Sabine **VAN CAUWENBERGE** x Alexandre **BIEBUYCK** in Kruishoutem.
- 375 (261). 25 prairial X (14/6/1802)
Francois **IMPENS** + Kruishoutem 4 thermidor V (22/7/1797)
kinderen: Philippe Jacques, Antoine, Françoise en Therese **IMPENS**.
- 376 (261 bis). 27 prairial X (16/6/1802)
Jeanne **DE NOBELE** + Asper 11 brumaire V (1/11/1796)
erfgenamen: haar broers en zuster o.a. Joseph en Francois **DE NOBELE**.
- 377 (262). 27 prairial X (16/6/1802)
Jean **VAN DAMME** + Sint-Martens-Latem 14 vendemiaire X (6/10/1801)
x Agnes **DE KESEL**
kinderen: Jean Baptiste, Jean Francois en Marie **VAN DAMME**.
- 378 (263). 27 prairial X (16/6/1802)
Aldegonde **DAENEELS** + Sint-Martens-Latem 12 brumaire X (3/11/1801)
x ? **DE KESEL**
kinderen: Agnes, Marie Anne en Rose **DE KESEL**.
- 379 (264). 27 prairial X (16/6/1802)
Charles Alexandre Francois **SCHOTTE**
+ Brussel 6 nivose X (27/12/1801)
x Madelaine Louise Josephine **RONSE** kind: Caroline **SCHOTTE**
eigendom: hoeve in Vinkt verpacht aan ? **MAERTENS**
(wordt vervolgd)

BURGERLIJKE STAND

Voordracht uitgesproken door Mevr. Nadine Verhellen, schepen van de Burgerlijke Stand te Deinze, bij de opening van de tentoonstelling "200 Jaar Burgerlijke Stand", op vrijdag 20 september 1996.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren,

Toen mij gevraagd werd hier te spreken over de Burgerlijke Stand, stemde ik daar graag mee in.

Als Ambtenaar van de Burgerlijke Stand ben ik reeds 14 jaar vertrouwd met de materie - alhoewel - en heb ik enige ervaring ten aanzien van de uitvoerende realiteit ervan.

Anderzijds realiseerde ik mij dat voor de modale burger de "burgerlijke stand" een saai of dode en in elk geval een routinematige bedoening moet zijn, waar men slechts een paar maal in zijn leven mee te maken heeft.

Voor dit gezelschap echter betekent het onderwerp oneindig veel meer. Letterlijk ON-EINDIG en zeer gevarieerd.

Het is een materie die leeft, die doet her-leven, die niet zó statisch is en die voor beweging en ontwikkeling vatbaar is.

En wanneer wij zien wat voor ruimte de regelgeving van de burgerlijke stand inneemt in ons Burgerlijk Wetboek, in de Grondwet of de Gemeentewet en zelfs in het Strafwetboek en het Wetboek der Zegelrechten, dan kan het niet anders of het moet een belangrijke aangelegenheid zijn.

En dat is het mijns inziens ook!

Historisch overzicht

In deze context lijkt het mij nuttig even terug te gaan in de geschiedenis om de organisatie van de Burgerlijke Stand te situeren en te duiden in een bondig historisch overzicht.

Al in de middeleeuwen werden door de katholieke priesters doop-, trouw- en sterfboeken bijgehouden. In België is het oudste nog bestaande boek van dat soort het trouwboek der Sinte-Goedele-parochie te Brussel (1482).

Het Concilie van Trente schreef, bij decreet van 11 november 1563, het bijhouden van doop- en trouwboeken voor en voorzag tevens in een ten deze geldende reglementering. De beslissingen van het Concilie werden in Frankrijk niet algeheel aangenomen, maar vonden daarentegen toepassing in de provincies waarvan de vereniging later ontstaan zou geven aan België.

In onze gewesten houdt ook de burgerlijke overheid de hand aan de parochiale registers. Bij artikel 20 van het Eeuwig Edict van de Aartshertogen Albrecht en Isabella (12 juli 1611) werden namelijk de schepenen en andere wethouders, zowel van de steden als van de dorpen, verplicht elk jaar een dubbel te eisen van de door de pastoors bijgehouden doop-, trouw- en sterfregisters. Het edict is zeer volledig en men vindt er ten andere tal van voorschriften uit ons huidig wetboek in terug, zoals het bijhouden van registers in dubbele exemplaren en de

dadelijke inschrijving van dopen en huwelijken. Immers bij gebreke van akten, moest men een beroep doen op het bewijs door getuigen, een methode die niet steeds als betrouwbaar mocht worden aangezien. Voorts bepaalt het, welke vermeldingen in de akten dienen te worden opgenomen en van welke handtekingen deze laatste dienen te worden voorzien.

Ons huidig Burgerlijk Wetboek is de code Napoléon. Weliswaar werd het hier en daar gewijzigd, maar in de geest bleef het toch hetzelfde. Het past hier misschien wel even te herinneren aan de bepalingen waarbij in Frankrijk onder het oud regiem het bijhouden der parochiale registers werd gereglementeerd, bepalingen waaruit stellers van het Burgerlijk Wetboek trouwens grotendeels hun inspiratie hebben geput.

Het oudste in Frankrijk gekende statuut dagtekent van 1406. Het gaat uit van **Henri le Barbu**, bisschop van Nantes, die de priesters van zijn bisdom herinnert aan de verplichting de dopen op te tekenen in een register.

De secularisatie van de burgerlijke stand, dit is de overdracht van het bijhouden ervan aan de burgerlijke overheid, werd in Frankrijk ingevoerd bij wet van 20-25 september 1792. Daar ons land sedert 1 oktober 1795 bij Frankrijk was ingelijfd, werd de wet van 20-25 september 1792 ook in België bekendgemaakt. Zulks gebeurde op 17 juni 1796 en de wet werd zodoende in ons land van toepassing.

Tot daar in vogelvlucht de ontwikkeling van wat wij heden ten dage de "burgerlijke stand" noemen.

Vooraleer wij een overzicht geven van de evolutie van zowel de burgerlijke stand als van de wettelijke of legistische ontwikkeling van de burgerlijke staat, is het mijns inziens, belangrijk dat we een duidelijk beeld hebben van enerzijds het begrip "burgerlijke stand" en anderzijds van het begrip "burgerlijke staat".

De burgerlijke staat van de persoon is het geheel van juridische hoedanigheden en eigenschappen, welke de rechtstoestand van de persoon aanduiden of bepalen in de maatschappij (status civitatis) of in zijn familie (status familiae). De burgerlijke staat wordt verkregen op de wijze door de wet bepaald.

De burgerlijke stand is een afdeling van de gemeentelijke administratie waar de belangrijkste feiten en gebeurtenissen, die de burgerlijke staat van de persoon aanbelangen, worden vastgelegd in authentieke akten en waar de registers worden bijgehouden waarin die akten worden ingeschreven.

Volgens meer recente opvattingen wordt de burgerlijke stand aangezien als een nieuwe onderverdeling van het familierecht. Die rechtstak bekommert zich niet alleen om de persoon, maar ook om de goederen, hij bestudeert het optreden en de tussenkomst van de rechter als scheidsrechter van de families en als beschermer van de wettelijke familie, hij bestudeert de bescherming van de jeugd door het werkelijk belang van de kinderen te zoeken in feiten.

Uit de voorafgaande definiëring van het begrip burgerlijke stand komt duidelijk naar voren dat de juridische basis voor een belangrijk deel terug te vinden is in het privaatrecht en meer in het bijzonder het burgerlijk recht dat vervat ligt in het Burgerlijk Wetboek. Dit wetboek werd opgesteld in Frankrijk na de Franse revolutie en werd van kracht in 1804. Daar onze wetgeving mee evolueert met onze maatschappij hoeft het ons niet te verwonderen dat aan de oorspronkelijke tekst sindsdien talrijke wijzigingen werden aangebracht en zelfs gehele delen werden vervangen door nieuwe bepalingen.

Rechtstakken waarmee in de burgerlijke stand rekening dient gehouden te worden, zijn:

- * het Burgerlijk Wetboek;
- * het privaatrechtelijk procesrecht: regelt de inrichting en bevoegdheid van privaatrechtelijke rechtscolleges - vredegericht, rechtbank van eerste aanleg, hof van beroep;
- * het internationaal privaatrecht: heeft tot doel uit te maken welke nationale wetgeving van toepassing is op een rechtsverhouding waarin elementen voorkomen uit verschillende staten.

Bekijken wij nu even de ontwikkeling van de burgerlijke stand "als dienst".

Een periode van 200 jaar is gezien in zijn totaliteit van de wereldgeschiedenis vrijwel te verwaarlozen. Sommige zaken veranderen in dergelijk korte periode heel snel, andere ondergaan amper een verandering. Vooral dit laatste kan gezegd worden over de werking van de burgerlijke stand. Gelet op de eerder beschreven activiteiten van deze dienst hoeft ons dit ook niet echt te verwonderen. Toch zijn er natuurlijk een aantal veranderingen die het vermelden waard zijn. Deze situeren zich dan vooral op het vlak van de toegepaste wetgeving en de technische werkingmiddelen waarover men beschikt. De toename van de bevolking en de opeenvolgende fusies hebben vanzelfsprekend ook een invloed gehad op de omvang van het te verrichten werk.

Op het materiële vlak vinden we de grootste veranderingen terug na de tweede wereldoorlog. Tot omstreeks 1961 worden alle akten met de hand geschreven. Aanvankelijk de integrale tekst, later volstond het om voorgedrukte akten aan te vullen. Belangrijk om te vermelden is toch wel dat men reeds vanaf 1820 overschakelt van de Franse naar de Nederlandse taal.

Wat Deinde betreft zien we dat pas vanaf 1961 de schrijfmachine haar intrede maakt in de Burgerlijke Stand. Op dat ogenblik maakt men nog steeds gebruik van voorgedrukte akten. Het is pas rond 1985 dat de computer zijn intrede maakt in de Burgerlijke Stand. Vanaf dat ogenblik dient men niet meer gebruik te maken van akten met geijkte teksten, maar kan men de volledige tekst afdrukken. Fouten in de tekst kunnen nu gemakkelijker opgespoord en verbeterd worden. Bovendien maakt de invoering van de computer het ook mogelijk om veel efficiënter te werk te gaan. Dit betekent echter niet dat het werk er eenvoudiger op geworden is. Integendeel, door de uitbreiding van de mogelijkheden inzake scheidingsrecht, adoptie, erkenning... én de sterk toegenomen internationalisering is het werk veel complexer dan vroeger.

De laatste tijd stelt zich vooral het probleem van gemengde huwelijken met daaraan gekoppeld schijnhuwelijken. In dergelijke gevallen dient men vaak contact op te nemen met het parket, de vreemdelingendienst en het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Ondanks een steeds verdere automatisering is de omvang van het werk niet afgenomen. Vooral de sterke toename van de bevolking ingevolge de natuurlijke aangroei, maar ook als gevolg van de opeenvolgende fusies ligt hiervan aan de basis. Volgende historische schets maakt dit duidelijker.

Vanaf 1880 evolueerde het aantal inwoners van Deinze van 3.915 tot 6.241 eind 1970. Dit betekent een toename van 2.326 inwoners over een periode van 90 jaar. Ingevolge de eerste fusie (1970 Deinze, Petegem, Astene, Zeveren) zien we dat de bevolking vervolgens in één klap toeneemt van 6.241 naar 16.858 eenheden. Daarna neemt de bevolking nog toe tot 17.498 in 1976. Door de tweede fusie van 1976 neemt het bevolkingsaantal opnieuw een flinke sprong van 16.858 tot 24.237 eind 1977. De daaropvolgende jaren volgt dan een geleidelijke groei tot 26.857 inwoners in 1995. Samen met deze bevolkingstoename zien we ook een toename van het aantal behandelde zaken.

In 1984 registreerde men 330 geboorten, in 1990 reeds 393 en in 1995 zelfs 511. Opvallend is wel dat het aantal geregistreerde geboorten waarvan de moeder te Deinze woont over diezelfde periode vrijwel op hetzelfde niveau bleef.

Ingevolge het gewijzigde waardepatroon dat verbonden is met het huwelijk, zien we dat het aantal huwelijken geleidelijk is afgenomen van 161 in 1985 tot 129 in 1995. Vooral de laatste 2 jaar merken we een sterke daling. Daartegenover staat dat het aantal echtscheidingen onrustwekkend is gestegen. In 1986 registreerde men 27 echtscheidingen en in 1995 was dit reeds gestegen tot 67.

Tenslotte valt ook de sterke stijging op van het aantal erkenningen. In 1989 registreerde men 2 erkenningen en in 1995 waren er reeds 26.

Wanneer wij nu de belangrijkste veranderingen of ontwikkelingen op wettelijk of legistisch vlak bekijken, dan kunnen wij dit eerst doen in een brede maatschappelijke context.

In het westerse familierecht en de familiale structuren kan men twee grote bewegingen onderkennen.

Enerzijds heeft de economische evolutie van een agrarische naar een industriële samenleving geleid naar een afbraak van de familiale samenhang en naar de autonomie van het zogenaamde nucleaire gezin (de twee-generatie-familie).

De noodzaak landbouwbedrijven rendabel te houden en versnippering tegen te gaan, noopten de landbouwbevolking ertoe, bedrijven in familiaal verband uit te baten. Grootouders, ouders, zonen, dochters, schoonzonen en schoonzusters, kinderen en kleinkinderen leefden dikwijls samen in één grote boerderij en werkten samen, onder het gezag van de eigenaar-patriarch, bij de uitbating van het bedrijf. Huwelijken werden dikwijls gesloten uit patrimoniale overwegingen (vergroting van het grondbezit).

Anderzijds heeft de politieke evolutie van een standensamenleving en religieus monolithisme naar een liberaal-egalitaire samenleving met levensbeschouwelijk pluralisme geleid en naar een volkomen openheid in het sluiten van huwelijken. In de middeleeuwen en ook nog onder het Ancien Régime waren huwelijken tussen leden van verschillende stand zo niet in recht, dan toch sociaal onaanvaardbaar. Tevens waren er talrijke beletselen voor huwelijken tussen personen met een verschillende geloofsovertuiging. De juridische afschaffing van de standen door de liberale revoluties in de achttiende en negentiende eeuw, de toenemende sociale mobiliteit door de industrialisering hebben de barrières tussen standen en klassen grotendeels afgebroken. Al deze evoluties samen hebben de barrières op levensbeschouwelijk vlak grotendeels doen verdwijnen.

Pas na de eerste, en vooral na de tweede wereldoorlog werden er ingrijpende hervormingen doorgevoerd. De belangrijkste wijzigingen situeren zich tussen 1976 en 1987.

Hoe deze ingrijpende hervormingen tot stand kwamen, wil ik bij wijze van voorbeeld uit de doeken doen voor het huwelijk, de afstamming en de adoptie.

Het zou ons inderdaad té ver leiden dit te doen voor de gehele werking van de burgerlijke stand.

1. HUWELIJK

De brede maatschappelijke wijzigingen leidden onvermijdelijk tot een liberalisering van het huwelijks- en huwelijksgoederenrecht. In de code civil werd het huwelijk als een institutioneel contract beschouwd. Het aangaan van het huwelijk berust weliswaar op de vrije instemming van de partners, maar deze laatsten hebben niet het recht vrijelijk de voorwaarden van hun toekomstige gezinsrelatie te bepalen. Zij treden toe tot een vooraf, door de wetgever geregelde, institutie. In dit institutioneel en vormgebonden karakter van het huwelijk ligt dan ook het grote onderscheid met het concubinaat. De trend naar liberalisering van het huwelijksrecht berust op de toenemende druk in de westerse cultuursfeer om ook het huwelijksinstituut zelf, zoals het huwelijksgoederenrecht, te pluraliseren en dus meer ruimte te scheppen voor contractuele vrijheid. Deze trend naar liberalisering komt, weliswaar schuchter, tot uiting in de volgende verschuivingen:

1. de verbreding van de echtscheidingsmogelijkheden en de versoepeling van de echtscheidingsprocedures.
2. een versoepelde houding t.o.v. het concubinaat.
Het (niet-overspelig) concubinaat wordt door de wet zelf niet verboden. Gedurende de negentiende eeuw werd in de rechtspraak de stelling ontwikkeld dat alle rechtshandelingen die een concubinaatsverhouding bevorderen, strijdig zijn met de goede zeden en derhalve nietig zijn. Deze stelling wordt de laatste jaren sterk aangevallen in de rechtsleer en schuchter losgelaten in de rechtspraak. Er weze trouwens opgemerkt dat de fiscus en de sociale zekerheid aan het concubinaat rechtsgevolgen verbinden, waarbij ongehuwd samenwonenden van dezelfde voordelen

kunnen genieten als gehuwden, terwijl zij anderzijds gespaard blijven van een aantal nadelen van het huwelijk (bv. fiscale cumulatie van de inkomsten uit goederen, het herleiden van twee pensioenen voor alleenstaanden tot één gezinspensioen).

3. De veranderbaarheid van het huwelijksvermogensstelsel. Vroeger was de regeling omtrent de goederen in het gezin, die door beide partners uitdrukkelijk of stilzwijgend aangenomen was vóór het huwelijk, onveranderlijk. Verandering van deze regeling tijdens het huwelijk is nu steeds mogelijk, mits het naleven van bepaalde grond- en vormvereisten.

Andere belangrijke wijzigingen op het vlak van huwelijk zijn:

- * Waar vroeger de man de volle leeftijd van 18 jaar en de vrouw de volle leeftijd van 15 jaar dienden te hebben om te mogen huwen, dienen beiden nu de volle leeftijd van 18 jaar te hebben bereikt (Art. 144 - vervangen bij art. 7 Wet van 19 januari 1990).

Om gewichtige redenen kon de Koning vroeger ontheffing verlenen van de hogervermelde leeftijdsvereiste. Momenteel gebeurt deze ontheffing niet meer door de Koning, maar wel door de jeugdrechtbank. Zwangerschap is een ernstige reden, doch kan geen reden op zich zijn.

- * Daar de burgerlijke meerderjarigheid vroeger was vastgesteld op 21 jaar mochten de aanstaande echtgenoten die niet de volle leeftijd van 21 jaar hadden bereikt, niet huwen zonder de toestemming te hebben van hun ouders. Dit artikel werd later vervangen als volgt: "Zonder toestemming van zijn ouders mag een minderjarige geen huwelijk aangaan." (Art. 148 B.W.).

Waar vroeger de toestemming van de ouders of van de grootouders kon worden gegeven in de huwelijksakte zelf of in een afzonderlijke akte, opgemaakt door een notaris of ambtenaar van de burgerlijke stand, gebeurt dit nu door vaststelling van deze toestemming in de beslissing van de rechter.

Indien de vader en de moeder overleden waren, indien zij in de onmogelijkheid verkeerden hun wil te kennen te geven of indien zij afwezig waren, traden de grootouders in hun plaats op. Heden is dit niet meer toegestaan. Kunnen de ouders niet optreden, dan dient de rechtbank de toestemming te verlenen.

- * De voorheen geldende wachttermijn van 300 dagen na ontbinding van het huwelijk voor de weduwe of wettig gescheiden vrouw om een nieuw huwelijk aan te gaan, is opgeheven. Deze regeling is het gevolg van een aantal nieuwe regelen betreffende de afstamming. Aangezien de nieuwe echtgenoot de vader wordt van het kind, is er immers geen kroostverwarring meer mogelijk.

- * Waar vroeger de ouders geen getuige mochten zijn van het huwelijk van hun zoon of dochter, is dit nu wel toegelaten.
- * Waar vroeger geen echtparen als getuigen mochten optreden, kan dit nu wel.

2. ONTBINDING VAN HET HUWELIJK DOOR ECHTSCHEIDING

De omwentelingen op sociaal en economisch vlak in de negentiende, begin twintigste eeuw hadden niet alleen een invloed op het huwelijk in de meest enge zin van het woord, maar ook op het hele huwelijksinstituut zelf. Op het vlak van het huwelijksgoederenrecht kwam er meer ruimte voor contractuele vrijheid en de toenemende liberalisering leidde tevens tot een verbreding van de echtscheidingsmogelijkheden en de versoepeling van de echtscheidingsprocedure.

2.1. Echtscheiding door onderlinge toestemming

De belangrijkste wijzigingen die zich hebben voorgedaan op het vlak van de echtscheiding door onderlinge toestemming houden vooral verband met een algemene versoepeling van de procedure.

- * Wat de leeftijd betreft, gold vroeger als regel dat de echtscheiding door onderlinge toestemming niet werd toegestaan indien de man minder dan 25 jaar of de vrouw minder dan 21 jaar was. Ze moesten ook 2 jaar gehuwd zijn.
Thans wordt deze vorm van echtscheiding niet toegestaan indien één van beiden minder dan 20 jaar oud is en niet eerder dan na 2 jaar huwelijk.
- * De echtscheiding door onderlinge toestemming werd ook niet toegestaan na twintig jaar huwelijk of wanneer de vrouw de ouderdom van 45 jaar had bereikt. Deze bepaling werd opgeheven in 1969.
- * Bij wet van 1 juli 1972 werd o.m. art. 305 B.W. opgeheven. Dit artikel voorzag dat bij echtscheiding door onderlinge toestemming de helft van het vermogen van beide echtgenoten automatisch overging op de kinderen.

2.2. Echtscheiding op grond van feiten

Vroeger konden zowel de man als de vrouw de echtscheiding eisen wegens overspel van de andere echtgenoot. De vrouw kon de echtscheiding echter maar eisen indien de man zijn bijzitten gemenen huize gehouden had.

Deze bepalingen die vervat waren in de artikelen 229 en 230 van het B.W., werden door de wet van 28 oktober 1974 deels opgeheven en deels vervangen. Het nieuwe artikel 229 luidt nu als volgt: ieder der echtgenoten kan echtscheiding vorderen op grond van overspel door de andere echtgenoot gepleegd.

Uit dit nieuwe artikel leiden we af dat op het vlak van overspel man en vrouw voortaan op gelijke voet worden geplaatst.

De toenemende tolerantie heeft trouwens geleid tot een depenalisering van overspel (wet van 20 mei 1987). Weliswaar heeft dit geen invloed op burgerrechtelijk gebied, op het vlak van de echtscheidingsmogelijkheden, maar het kadert wel duidelijk in een meer liberale visie op het huwelijk.

Grove beledigingen, slagen en verwondingen kunnen eveneens als "feiten" beschouwd worden, indien daar bewijzen voor bestaan.

2.3. Echtscheiding op grond van een feitelijke scheiding

Talrijke gehuwden leven in bestendige onmin en bijgevolg ook feitelijk gescheiden. Dit geeft aanleiding tot een hypocriete situatie. De huwelijksplichten tussen de feitelijk gescheiden bestaan wel nog in rechte, maar worden in feite niet meer nagekomen. Bovendien scheidt de louter feitelijke scheiding een onzekere en dikwijls nefaste situatie voor de kinderen. Om aan die toestand te verhelpen werd in 1974 een nieuw type echtscheiding ingevoerd, met name de echtscheiding op grond van een feitelijke scheiding.

Net zoals bij de echtscheiding op grond van feiten hanteert men bij deze nieuwe vorm het schuldbegrip, zij het in omgekeerde en verzwakte vorm. De echtgenoot die de echtscheiding vordert, wordt immers vermoed de schuldige echtgenoot te zijn.

Ieder van beide echtgenoten kan de echtscheiding vorderen en de rechter kan de echtscheiding uitspreken op grond:

- * van een feitelijke scheiding van meer dan 5 jaar, indien daaruit de duurzame ontwrichting van het huwelijk blijkt en het toekennen van de echtscheiding op deze grond de materiële toestand van de minderjarige kinderen uit het huwelijk van de echtgenoten geboren of door hen geadopteerd niet op gevoelige wijze verslecht

of

- * van een feitelijke scheiding van meer dan 5 jaar, indien deze scheiding het gevolg is van de toestand van krankzinnigheid of van diepe geestesgestoordheid waarin de andere echtgenoot zich bevindt en uit deze toestand een duurzame ontwrichting van het huwelijk blijkt, en het toekennen van de echtscheiding op deze grond de materiële toestand van de minderjarige kinderen uit het huwelijk van de echtgenoten geboren of door hen geadopteerd niet op gevoelige wijze verslecht.

Op te merken valt dat deze vorm van echtscheiding aanvankelijk slechts was toegelaten na een feitelijke scheiding van 10 jaar. Deze termijn is echter verkort tot 5 jaar.

Verder zien we ook dat bij de invoering van deze vorm van echtscheiding vrij veel belang werd gehecht aan de positie van het kind. De echtscheiding wordt immers maar toegestaan indien deze de materiële toestand van de minderjarige kinderen niet op gevoelige wijze verslecht.

3. AFSTAMMING

Eerder zagen we dat het sociaal belang van de familiale relaties in de huidige samenleving voortdurend is afgenomen. Toch worden aan deze relaties nog een aantal juridische gevolgen vastgeknoopt.

De juridische gevolgen van deze relaties kunnen zich echter maar voordoen wanneer deze relaties "juridisch bestaan", m.a.w. wanneer zij bewezen zijn. Een kind kan bv. slechts een beroep doen op de vervulling van ouderlijke plichten door een andere, wanneer bewezen is dat deze laatste werkelijk zijn ouder is. Een volwassene kan slechts het ouderlijk gezag tegenover een kind laten gelden wanneer bewezen is dat dit laatste effectief zijn kind is. M.a.w. er moet een afstammingsband bestaan tussen de ouder en het kind. Het is duidelijk dat door de ingrijpende veranderingen in onze samenleving ook op dit vlak een aantal ingrijpende wijzigingen zijn gebeurd.

De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek omtrent de afstamming waren eertijds gebaseerd op een strikt onderscheid tussen wettige en natuurlijke afstamming. De kinderen, geboren uit gehuwde ouders, werden wettige kinderen genoemd. De kinderen, van wie de ouders niet gehuwd waren op het ogenblik van hun geboorte, werden natuurlijke kinderen genoemd.

De juridische toestand van de natuurlijke kinderen was beduidend ongunstiger dan die van de wettige kinderen. Zo hadden de erkende natuurlijke kinderen een beperkter erfrecht dan de wettige.

De door overspel verwekte kinderen konden zelfs niet erkend worden, tenzij in uitzonderlijke gevallen. Zij genoten derhalve van geen enkel erfrecht ten opzichte van hun overspelige ouder.

Voor deze discriminatie werd de Belgische Staat veroordeeld door het Europees Hof voor de rechten van de mens. Sinds dit arrest was de juridische positie van de natuurlijke kinderen zeer verward geworden. Sommigen beweerden dat de rechter onmiddellijk de principes, vervat in het vermelde arrest, diende toe te passen. Anderen beweerden dat de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van toepassing bleven in afwachting van een wetsverandering.

Aan deze verwarring is een einde gekomen met de wet van 31 maart 1987 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming. De gelijkstelling tussen de natuurlijke en de wettige kinderen is dermate radicaal, dat het niet meer nodig is de kinderen in deze twee categorieën op te delen. Vanaf dat ogenblik spreekt men enkel nog van de klassiek-biologische afstamming.

Deze klassiek-biologische afstamming onderscheidt zich enerzijds van de adoptieve afstamming die fictief en niet-biologisch is, anderzijds van de artificiële afstamming die wel biologisch is, maar afwijkt van de klassieke verwekking via geslachtsgemeenschap. Vooral op dit laatste vlak is de maatschappelijke discussie nog volop aan de gang zodat het nog vrij lang kan duren, vooraleer in dergelijke zaken een definitieve oplossing wordt uitgewerkt.

4. ADOPTIE

Ook op het vlak van adoptie is er in de loop der jaren heel wat veranderd. Alle wijzigingen opsommen zou ons weerom te ver voeren. Daarom wens ik mij hier te beperken tot een aantal toch wel opvallende wijzigingen.

Als algemene grondvereiste stelt de wetgever dat de adoptie op wettige redenen gesteund moet zijn en tevens de geadopteerde tot voordeel moet strekken (art. 343 Burgerlijk Wetboek). Deze regel is pas vanaf 1987 ingeschreven in de wet en moet gezien worden in het kader van de algemene herziening van de rechten van het kind.

Een eerste wijziging betreft de terminologie: de uitdrukking "wettiging door adoptie" wordt vervangen door "volle adoptie".

De belangrijkste wijziging betreft evenwel de inhoud:

1. de minimumleeftijd werd voor de adoptant teruggebracht van 35 tot 25 jaar, tenzij indien men het kind van zijn echtgeno(o)t(e) adopteert. In dit laatste geval volstaat het meerderjarig te zijn, doch er dient een leeftijdsverschil te zijn van 10 jaar tussen de adoptant en de geadopteerde.
2. de adoptant mocht aanvankelijk op het ogenblik van de adoptie geen wettige kinderen of afstammelingen hebben. Aan deze vereiste dient de adoptant nu niet meer te voldoen.
3. de ouders die in principe toestemmen in de adoptie van hun kind, kunnen een derde persoon ermee gelasten, hen tijdens de adoptieprocedure te vertegenwoordigen, en tevens onder toezicht van de jeugdrechtbank de adoptant(en) aan te duiden.
4. het volstaat dat alleen de moeder in de adoptie toestemt, indien haar kind geboren werd méér dan 300 dagen nadat zij feitelijk gescheiden van haar echtgenoot is gaan leven, op voorwaarde dat het kind zich niet kan beroepen op bezit van staat ten opzichte van deze laatste, dat er geen feitelijke verzoening heeft plaatsgegrepen op het tijdstip van de verwekking, en dat de geboorte van het kind niet verborgen gehouden werd voor de man.
5. een alleenstaande kan nu ook overgaan tot de volle adoptie (de oude wettiging door adoptie) daar waar deze mogelijkheid voorheen slechts aan echtgenoten voorbehouden was.

Tot daar een schets in de ontwikkeling van sommige materies inzake burgerlijke stand en burgerlijke staat.

Geachte vergadering,
 bij mijn inleiding zei ik reeds dat burgerlijke stand en burgerlijke staat een levende en levendige materie is. Uit wat voorafging, kunt u best opmaken dat dit maar al te waar is. Ik hoop dat mijn betoog voor u niet al te saai was en dank u voor de volharding die u hebt opgebracht om naar mij te luisteren. Ik wens u verder nog een aangename en wellicht leerrijke avond.